

ЧИТАЊЕ НАС ПОВЕЗУЈЕ...

ВОДИЧ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА ЧИТАЛАЧКИХ НАВИКА КОД ДЕЦЕ

РАДИОНИЦЕ И ПРЕПОРУКЕ КЊИГА
ЗА РАЗЛИЧИТЕ УЗРАСТЕ, ИНТЕРЕСОВАЊА
И ЧИТАЛАЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Sufinansira
Evropska unija

Креативни центар

МАПА ВОДИЧА

Категоризација књига према узрасту и нивоу читалачких компетенција

- Опис нивоа читалачких компетенција
- Како одабрати праву књигу за одређени узраст

Структура радионица и инструкције за њихово одржавање

- Како планирати и организовати радионицу – структура радионице, технике и методе рада
- Избор средстава за извођење радионице
- Интерактивне методе (игре, дискусије, уметнички радови)

Прикази књига, текстови експерата, сценарији за радионице

- Приказ књиге – уреднички текст + аутор, илустратор, преводилац
- Важне теме – текстови експерата + конкретан пример за примену
- Сценарији за радионице засноване на књигама

Самоевалуација

- Процена ефеката радионице
- Праћење интересовања деце и унапређивање наредних радионица

Уводна реч

Водич за оснаживање читалачких навика намењен је библиотекарима, књижарима, васпитачима, учитељима и свима који раде са децом, а желе да их подстакну да заволе књиге и развију читалачке навике.

У првом делу ћете пронаћи савете за избор књиге у односу на узраст, читалачке компетенције и интересовања детета, као и технике и методе рада које можете применити током извођења активности повезаних са читањем. Други део водича садржи приказе књига и примере радионица које се могу организовати у библиотекама, вртићима и школама, као и делове осврта стручњака који из угла своје струке говоре о значају читања. Текстови стручњака помоћи ће вам да боље разумете како да кроз књиге подстакнете развој језика, пажње и критичког мишљења код деце, како да користите приче за њихово емоционално оснаживање као и које стратегије читања најделотворније мотивишу децу да заволе књиге у раном детињству.

Без обзира на то да ли радите са децом која тек откривају свет књижевности или са оном која већ самостално читају, у овом водичу ћете пронаћи корисне предлоге на који начин подстаћи интерактивно читање, како продубити разумевање текста и утицати на развијање љубави према књизи кроз игру, разговор и креативне активности.

Креативни ценџар жели да вас инспирише да читање учините незаборавним искуством, које ће деци помоћи да развију машту, критичко мишљење и стекну важне животне вештине – јер од читања се расте!

Зато смо покренули пројекат под називом *Чишање нас љовезује...*, подржан од стране Креативне Европе, програма Европске уније за подршку секторима у култури и медијима. Пројекат *Чишање нас љовезује...* резултат је учешћа на конкурс *Циркулација европских књижевних дела 2024*, који је усмерен на промоцију и развој читалачких навика међу децом, посебно међу почетницима у читању.

Пројекат *Чишање нас љовезује...* реализоваће се током 2025. и 2026. године. У том периоду биће преведено и објављено двадесет књига за децу савремених писаца и илустратора из свих делова Европе (Шведска, Данска, Пољска, Финска, Чешка, Француска, Немачка, Италија, Словачка...). Реч је о изузетним делима аутора који су добро познати у својим земљама и на европској књижевној сцени, али које српска публика није имала прилику до сада да упозна, а ту су и нове књиге аутора који су већ превођени на српски, попут Јакоба Мартина Стрида, Маурија Кунаса, Јује Висландер, Свена Нурдквиста. Књиге објављене у оквиру пројекта намењене су деци у узрасту од 5 до 10 година и обухватају широк спектар форми – сликовнице, стрипове за децу, збирке прича и кратке романе.

Циљ пројекта *Чишање нас љовезује...* је промоција значаја раног читања за целокупан развој детета, чему дајемо свој допринос организујући читалачке радионице у књижарама широм Србије и обучавајући књижаре за њихово самостално извођење.

ЧИТАЛАЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ИЗБОР КЊИГА

УЗРАСТ: 4-5 година

Читалачке компетенције

Дете у овом узрасту може да:

- прати једноставну радњу и показује интересовање за текст;
- користи илустрације као основ за разумевање приче;
- препознаје емоције ликова на основу интонације и израза лица особе која му чита;
- поставља питања у вези са причом и износи сопствена размишљања;
- развија способност разумевања поступака ликова;
- интензивно обogaђује речник и усваја правилне граматичке структуре слушајући и понављајући.

Избор књиге

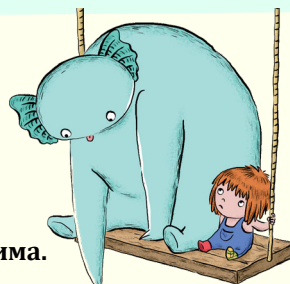
За децу у овом узрасту препоручују се:

- књиге с јасном и једноставном радњом која се лако прати;
- књиге које обрађују теме блиске деци (породица, другарство, игра, свакодневне животне ситуације);
- књиге чија је радња хронолошки испраћена илустрацијама;
- кратке приче у римованим стиховима или са ритмичким елементима, које могу бити подршка у развоју говора и памћења;
- интерактивне књиге које омогућавају детету да учествује у читању (прозорчићи, тактилни елементи, питања у тексту).

Пример књиге

Момо и Лили

- Јасна, разумљива и предвидива наративна структура.
- Једноставан, јасан и занимљив текст прилагођен најмлађим читаоцима.
- Прича прати емоционалне промене ликова, што помаже детету у препознавању различитих осећања.
- Богате илустрације служе као визуелна подршка, допуњују значење текста и олакшавају разумевање.
- Путем препознавања и тумачења осећања ликова подстиче се развој емпатије код деце.
- Комбинује језичко, когнитивно и социо-емоционално учење кроз причу.

УЗРАСТ: 5-7 ГОДИНА

Читалачке компетенције

Дете у овом узрасту може да:

- разуме основну структуру приче и разликује њене делове (увод, заплет, расплет);
- прати сложеније узрочно-последичне везе у тексту;
- повезује прочитано са својим искуствима и поставља питања о садржају;
- разуме и издваја основне поруке и поуке из прича;
- предвиђа наставак радње на основу контекста и илустрација;
- разуме и користи нове речи усвојене кроз текст;
- показује интересовање за самостално читање краћих реченица или пасуса.

Избор књиге

За децу у овом узрасту препоручују се:

- приче које подстичу на размишљање и предвиђање даљег тока радње;
- приче чији су јунаци блиски и разумљиви деци, маштовити и духовити, са врлинама и манама, тако да кроз њихово понашање и авантуре деца уче о емоцијама, односима и свету око себе;
- сликовнице са сложенијим заплетима и узрочно-последичним везама;
- књиге с дијалозима и живописним језиком, што доприноси богаћењу речника;
- књиге за почетно самостално читање – са већим словима и краћим, једноставнијим реченицама;
- књиге које садрже интерактивне елементе – питања, задатке, кратке игре – повезане с текстом.

Примери књига

Мама му чиџа

- Духовита прича са ведрим дијалозима који подстичу разумевање и анализу ликова.
- Ликови из серијала за које су се деца већ везала.
- Тема блиска деци која улазе у свет самосталног читања.

УЗРАСТ: 7-9 година

Читалачке компетенције

Дете у овом узрасту може да:

- самостално чита краће приче и књиге с поглављима;
- анализира поступке ликова и њихове мотиве;
- прави разлику између главних и споредних ликова и анализира њихове поступке;
- прати сложенију наративну структуру, укључујући смену временских перспектива и више паралелних догађаја;
- повезује приче са сопственим искуствима и шири разумевање света кроз литературу;
- препознаје различите емоције ликова и разуме њихове мотиве;
- развија навику самосталног читања и изражава личне читалачке преференције;
- показује интересовање за различите жанрове (авантура, фантастика, детективске приче, научнопопуларни текстови).

Избор књиге

За децу у овом узрасту препоручују се:

- збирке прича или књиге с поглављима које су приступачније јер се читају постепено, поглавље по поглавље и граде навику самосталног читања;
- литература са хумором и неочекиваним обртом у радњи, што одржава пажњу и интересовање;
- едиције и серијали који подстичу навику континуираног читања и везаност за књижевне ликове;
- авантуристичке, детективске, фантастичне приче које подстичу радозналост и машту;
- приче које комбинују текст и илустрације тако да подстичу интересовање и разноликоост у читању.

Пример књиге

Робот у шуми

- Прича која подстиче радозналост и машту.
- Форма стрипа – текст је кратак и прати га јасна визуелна подршка.
- Тема књиге је блиска дечјем искуству.
- Ликови с којима се деца могу поистоветити – уз пуно авантуре, хумора, маште, фантазије и конфликта прилагођених узрасту.

Структура радионице

Радионица за подстицање читалачких навика треба да одржи пажњу деце, омогући им активно учешће и подстакне стваралачко изражавање. Да би се то постигло, радионице се могу поделити у три логички повезана сегмента, прилагођена природном току деце учења – од иницијалне мотивације, преко истраживања садржаја, до креативног изражавања.

Уводни (мотивациони) део радионице има задатак да привуче децу пажњу и подстакне радозналост. Он служи као мост између њиховог претходног искуства и теме којом ће се на конкретној радионици бавити. У том циљу као средство могу послужити кратка дискусија, загонетка, игра, песма или визуелни подстицај, који воде ка теми књиге. Такође, уводни део је прилика да се са децом договоре правила понашања током радионице: не прекидамо једни друге, не говоримо истовремено и слушамо једни друге.

У уводном делу радионичар треба да се представи и каже нешто кратко и занимљиво о себи, како би деца стекла поверење, посебно ако међу учесницима радионице има деце која су дошла први пут.

Ja sam Jovana i mnoġo volim kњиġe za deцу!

Ја сам Јеца и већ више од 10 година се дружим са децом.

*Ја сам Слађа и код куће имам оооіромну библіоіеку
іуну дечіјих књиіа.*

Централни део радионице укључује читање, разумевање и интеракцију са текстом. Кроз различите стратегије читања – дијалогско читање, драматизацију, анализу ликова или дискусију о моралним питањима – деца развијају разумевање прочитаног и критичко мишљење. Радионичар треба да има на уму да од његове интерпретације дела зависи дечји доживљај истог, те је важно читати изражајно, уз коришћење различитих облика/видова интерпретације текста.

Током читања текста радионичар мора држати књигу тако да буде окренута ка деци – на тај начин код њих развијамо свест о симбиози текста и илустрација.

Завршни део радионице омогућава деци да кроз различите облике креативног изражавања (цртање, писање, глуму, плес, драматизацију или покретне игре) обраде прочитани текст и усвоје свој доживљај приче. У завршном делу се текст повезује са личним искуствима деце, чинећи га значајним и блиским њиховом свету.

УПУТСТВО

Поред наслова сценарија за сваку радионицу налази се јасно означено дугме ПРЕУЗМИТЕ МАТЕРИЈАЛ. Кликком на дугме преузећете све потребне прилоге за реализацију радионице.

Читалачке стратегије

На читалачким радионицама за малишане примењујемо различите читалачке стратегије, то јест, методе, технике и поступке читања који ће утицати на дечји доживљај текста и разумевање прочитаног.

Читалачке стратегије можемо поделити на:

- стратегије које се односе на начин интерпретације текста – глас, говор, драматизација;
- стратегије које се односе на игре;
- стратегије које се односе на стваралачке активности.

Читалачке стратегије у интерпретацији текста

У раном читалачком искуству као значајна фигура појављује се посредник између детета-читаоца и сликовнице. У раду с децом то може бити искусна, одрасла особа која детету чита текст, упознаје га с радњом дела, али и упућује на везу између написаног и нацртаног. Читалачке стратегије подразумевају различите методе, технике и начине читања које читалац користи за интерпретацију, али и за обраду дечјих књига.

Изражајно читање подразумева да особа која чита користи свој глас као инструмент за оживљавање лика и атмосфере, чиме подстиче пажњу, разумевање и уживљавање детета у текст.

Кључни елементи изражајног читања су:

- **интонација и промена тона** – прилагођавање гласа емоцијама ликова, драмским

моментима и ритму текста;

- **ритам и темпо читања** – успоравање у напетим тренуцима, убрзавање у динамичним сценама, прављење пауза ради истицања;
- **наглашавање кључних речи и фраза** – како би деци било дато до знања који моменти у тексту су кључни за даљу кулминацију догађаја;
- **имитирање звукова и емоција** – опонашање гласова ликова, шума природе, смеха, узвика и других звучних ефеката који доприносе атмосфери приче;
- **говор тела и мимика** – коришћење покрета, израза лица и контакта очима како би се додатно пренеле емоције и значења текста.

Читалачке стратегије у играма

Игра је моћан алат за подстицање читалачких навика јер омогућава деци да текст доживе кроз покрет и игралике активности. У оквиру читалачких радионица покретне игре могу имати различите улоге – од уводне мотивације, преко активног укључивања деце током читања, до завршне провере разумевања текста.

Игре које се могу изводити током читалачких радионица, а које су реализоване и на радионицама наведеним у овом водичу, делимо на: покретне, музичке, логичке и драмске.

Покретне игре

Покретне игре могу бити директно инспирисане садржајем књиге, на пример имитирање радњи које се у причи помињу (покрети пливања у књизи *Момо и Лили*), или се познате игре могу адаптирати и прилагодити теми или порукама књижевног дела. Тако се, на пример, игра *дан-ноћ* може модификовати у формат *шачно-нешачно*, где деца кроз кретање реагују на тврдње у вези с прочитаним садржајем. Игра *ћлуви ћелефони* може се користити за преношење кључне поруке или реченице из књиге, чиме се подстиче пажљиво слушање и памћење текста.

Овакви облици активности доприносе динамици радионице омогућавајући деци да на забаван начин развијају разумевање, аналитичко мишљење и повезивање књижевног садржаја са сопственим искуством.

Музичке игре

Музичке и ритмичке игре су ефикасан начин на који се читање може обогатити чулним искуством, јер подстичу децу да текст доживе кроз ритам, звук и покрет. Коришћење музике у раду с књижевним делима помаже деци да осете емоционалне нијансе у тексту, повежу осећања ликова с мелодијом и на тај начин продубе разумевање приче.

Један од начина примене музичких игара је **препознавање расположења ликова кроз музику**: деци се пуштају различите мелодије (споре, брзе, веселог или тужног тона), а деца имају задатак да повежу сваку мелодију са осећањима ликова у причи. Ова активност подстиче развој емоционалне интелигенције и разумевање невербалних сигнала у тексту.

Још један пример је **слушање песме повезане са делом**, након чега деца могу изводити покрете или плес који осликава атмосферу и емоције из приче. Оваква активност помаже деци да кроз телесни израз додатно уђу у свет књиге и доживе је на другачији начин.

Ритмичке игре, попут игре у радионици *Тајир у сваком облику*, подстичу децу да прате ритам истовремено повезујући покрет, текст и говор.

Логичке игре

Логичке игре и активности покрећу/унапређују анализу прочитаног кроз различите логичке вежбе и задатке, уз које се код деце развија способност разумевања текста, усмерава пажња на детаље и подстиче закључивање.

Један од начина на који се могу применити логичке игре је креирање радних листова заснованих на књижевном делу.

Задаци могу укључивати:

- **лабиринте** – у којима дете спаја ликове из књиге или води **лика из књиге на одређено место**;
- **задатке повезивања облика или симбола који су значајни за причу**;
- **доцртавање** – задатке у којима дете треба да доцрта део **слике који недостаје**.

Логичке игре могу да подразумевају и **решавање загонетака** које су тематски повезане с делом или **слагање слагалице** која је повезана са темом приче – дете склапа слагалицу на којој је приказ лика, сцене или детаља из књиге.

Игре асоцијације такође могу бити важан део радионице, јер омогућавају да деца кроз сугестије и логичке везе открију одређени елемент приче, попут главног лика или важног мотива. Као пример можемо истаћи игру инспирисану радионицом *Јесам ли ја једнорог?*, у којој деца постављају питања и постепено долазе до одговора о томе које магично биће је главни лик из књиге.

Драмске игре

Драмске игре омогућавају да се деца активно укључе у књижевни текст, доживе причу из перспективе ликова и развију емпатију, разумевање односа и емоција. Ова врста игре подстиче креативност, усмено изражавање и самопоуздање у комуникацији.

Драматизација сцене по избору омогућава деци да интерпретирају ликове, што им олакшава да уоче шта мотивише јунаке у њиховим поступцима. Такође, на овај начин развија се способност вербалног изражавања. Деца глуме одабрану сцену из књиге присећајући се дијалога ликова, а активност можете учинити још занимљивијом тако што ћете децу опремити реквизитима који су на неки начин повезани с ликовима из приче.

Интервју с ликом – Једно дете преузима улогу одређеног књижевног лика, а остала деца му постављају питања као новинари. На овај начин развија се способност закључивања и критичког размишљања. Пожељно је да деца новинари имају као реквизит модел микрофона, што ће подстаћи мотивацију за учешће у активности.

Читалачке стратегије које се односе на стваралачке активности

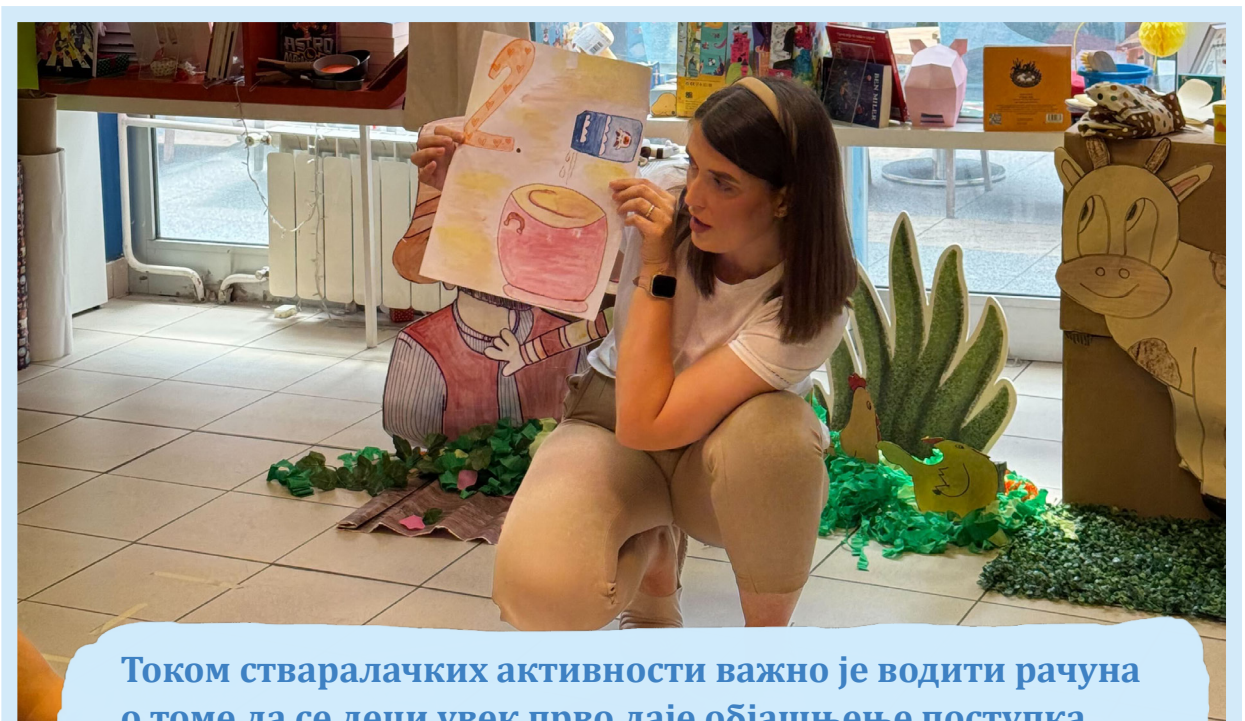
Стваралачке активности на читалачким радионицама омогућавају деци да кроз ликовно и креативно изражавање повежу књижевни текст са сопственим искуством. У затвореном простору, као што је књижара, један од критеријума при избору активности јесте да не стварају велики неред, али да ипак ангажују децу и подстичу њихову машту. Ево примера таквих активности,

Израда једноставних колажа: комбинујући комадиће хартије (креп папира, колаж папира, обичног папира у боји, исечака из новина и налепнице) деца креирају нове сцене из приче или сопствену верзију корица књиге.

Допуњавање цртежа: деца треба да цртањем или бојењем доврше сцену из књиге која је делимично илустрована. Ова активност скреће дететову пажњу на детаље и олакшава разумевање радње, а пример су креативне активности у радионици инспирисаној књигом *Мама Му чийа*.

Бојење дрвеним и воштаним бојама: деца илуструју сцену или лика из књиге користећи дрвене или воштане боје.

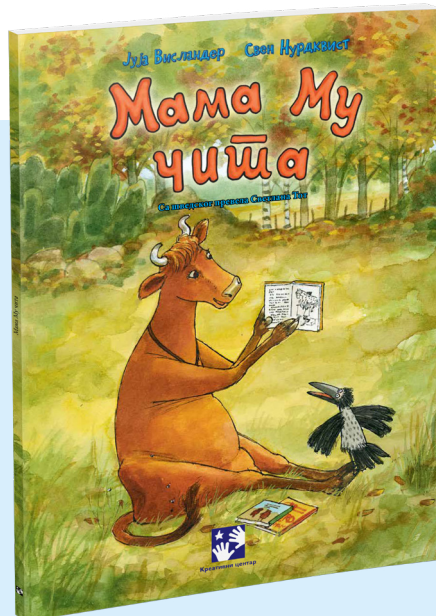
Израда рукотворина: деца од картона, папира и лепка праве беџеве с мотивима из књиге, персонализоване наруквице са именом омиљеног лика или мале обележиваче за књиге; ови предмети ће их подсећати на искуство читања и радионицу.

Током стваралачких активности важно је водити рачуна о томе да се деци увек прво даје објашњење поступка, па тек онда износи материјал.

МАМА МУ ЧИТА

Написала **Јуја Висландер**
Илустровао **Свен Нурдквист**
Превела са шведског **Светлана Тот**
Узраст: 4–7
Формат: 22 x 29 cm
Број страна: 36
Повез: ојачан повез, пун колор
Писмо: ћирилица
Година издања: 2025
ISBN: 978-86-529-1338-1

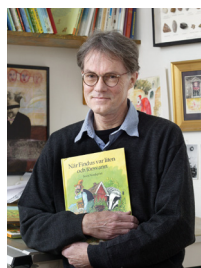

У сликовници *Мама Му чита*, пуној хумора, чудних ситуација и привлачних илустрација, главна јунакиња је након посете библиотеци чврсто решила да научи да чита. Док све остале краве пасу на пашњаку, Мама Му лешкари под дрветом и ужива у књизи. Чаролију читања прекида гавран Гавра, њен пријатељ, забезекнут открићем да крава уме да чита. Помало завидном Гаври другарица објашњава колико је драгоценно знање које се може стећи читањем, те он одлучује да напише сопствену књигу. Међутим, потребна му је помоћ, коју ће му Мама Му несебично пружити. Откријте да ли ће Гавра написати своје ремек-дело и добити Нобелову награду за књижевност.

© Mimmi Nordin

Јуја Висландер (Стокхолм, 1944) рођена је као Јердис Елизабет. Док је била дете, маштала је о томе како ће се удати за фармера јер је лета проводила код баке на селу, окружена природом и крвама. Сећа се да је још тада почела да пише. Опчињена је оним што расте и развија се – биљкама, децом и односима међу људима. Сада живи на селу. Серијал о Мами Му написала је с тадашњим мужем Тумасом Висландером. С њим је писала и компоновала песме за децу, које се и дан-данас певају у већини шведских домова.

Свен Нурдквист (1946) један је од најзначајнијих шведских илустратора и писаца за децу. Иако је добро цртао још као тинејџер, неколико уметничких школа одбило је да га прими на даље усавршавање, па је дипломирао архитектуру. Ипак, није престајао да црта. Од 1983. године, након што је награђен на једном конкурс за дечју књигу, потпуно се посвећује писању и илустровању књига за децу. Чича Петсон и мачак Финдус, јунаци његових књига, постали су познати широм света, а инспирацију за прве њихове авантуре Свен Нурдквист пронашао је играјући се са својим синовима.

Светлана Тот (Нови Сад, 1984) дипломирала је на Групи за скандинавистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, а књижевним превођењем са шведског језика бави се од 2008. године. Превела је популарне сликовнице Свена Нурдквиста о Петсону и Финдусу, затим приче из серијала *Мама Му*, као и бројне романе за основце (*Хедвија*, *Књија случајношћу*, *Умешношћу нечињено ниских очекивања* итд.). Поред књига за децу преводи и романе савремених шведских аутора, међу којима су Агнес Лидбек, Лидија Сандгрен, Стив Сем-Сандберг, Моника Фагерхолм, Јохана Холмстрем и Максим Григоријев, као и поезију песникиња млађе генерације. Живи у Новом Саду.

Важношћу сликовнице *Мама Му чита* за емоционални и социјални развој деце

Суштина приче *Мама Му чита* јесте приказ различитих ситуација у којима ће се крава наћи због онога што воли и жели да ради. На почетку књиге, у библиотеци, она разговара с девојчицом Лином, која је охрабрује и подстиче да савлада читање. Крава је лепо примљена, добро је расположена и осећа се веома пријатно. Њено самопоуздање и задовољство расту. Срећна је и изузетно поносна на себе што је научила да чита.

У наставку приче дете прати како се осећања краве мењају када се нађе у друштву оних који је не подржавају, а то су краве из њеног крда и гавран Гавра, који живи у комшилуку. Краве од ње захтевају да се понаша према правилима која важе у тој групи, па Мама Му постаје уплашена и крије истину о себи да би избегла осуду и одбацивање. Непријатност ситуације додатно повећава гавран, који критикује њено понашање. Док краве то чине само погледом, гавран наглашава да она мора да се држи правила која важе за свакога у одређеној групи. Он јој каже: „Ти си крава, Мама Му. Краве не умеју да читају књиге. Краве не треба да читају књиге!“

Овај моменат није лак за Маму Му, која представља сваку особу на коју се врши притисак због њене различитости. Она је збуњена, уплашена, љута...

Након оваквог обрта у причи радознало дете занима шта ће се даље догађати. Да ли ће Мама Му одустати од читања или неће? На дететову радост, она не одустаје, чиме показује велики степен самопоуздања. Наглашава Гаври шта јој све читање пружа: „Ако знаш да читаш, можеш да сазнаш скоро све!“ Због лепог начина на који гаврану објашњава зашто јој је читање важно, њихов однос се мења. Гавран постаје сарадник у комуникацији и у даљим заједничким активностима. Из тог дела приче деца уче о важности залагања/заузимања за себе и за оно што воле. Оваквом комуникацијом крава показује висок степен социјалне интелигенције. Њена спремност да ствара пријатну ситуацију чак и у непријатељским социјалним контекстима учи дете томе да свако може да управља својим емоцијама и да ствара добру социјалну климу.

Живкица Ђорђевић, педагошкиња

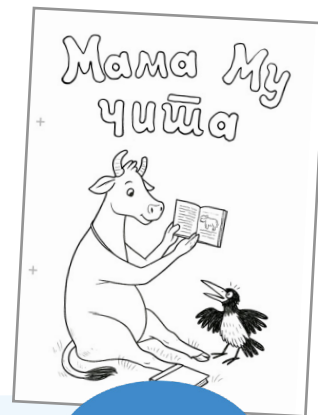

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ МАМА МУ ЧИТА

Трајање радионице: 50 минута

Потребна средства:

- модели књига за децу – одштампати материјале и припремити књиге према назначеном упутству;
- бојнице – деца ће њима бојити илустрацију Маме Му и Гавре;
- ликови Маме Му и Гавре за оне који желе додатно оплемењивање активности

Преузмите
материјал

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

Упознавање деце с књигом коју ћемо им читати тако што се посебна пажња посвећује предњим корицама. Предлози питања:

*Које су ово животиње на књизи?
По чему се крава и гавран разликују?
Где живе?
Можеће ли да замислиће да се ове животиње друже?
Хајде да сазнамо у какве су се њо авантуре ујусили.*

Централни део

Изражајно читање сликовнице уз измену интонације, нарочито у деловима приче који су испричани кроз дијалог Маме Му и Гавре. Пожељно је наглашавање одређених делова текста (дијалога, текста који је исписан курзивом), а током самог читања води се рачуна о томе да сликовница махом буде окренута ка деци како би могли да виде илустрације.

Следи вођење разговора о делу праћењем хронолошког тока радње у књизи. Предложена питања:

*Где је била Мама Му на почетку ове приче?
Знаће ли ња је библиотеку? Да ли сће је некада носили?
Како се Мама Му тамо провела?
Где је отишла након њо?
Како јој се дојало читање?
Ња је Гавра мислио о њо?
Ња је онда урадио?
Ња је желео да напише у њој књизи?
Ња ви мислиће о њо?
Да ли је Гавра на крају успео да напише књију?
Хајде да му покажемо како се њо ради.*

Уколико деца имају потешкоћа са одговарањем на неко од питања, пожељно је да се радионичар врати на део приче на који се питање односи. Поновним читањем одређеног дела текста или приказивањем илустрација радионичар помаже деци да дођу до одговора.

Завршни део

Упознавање деце с појмовима издавачка кућа, библиотека, књижара. Могући ток разговора:

*Да ли знаће како се зове место где се праве књије?
Како се зове место где можемо да позајмимо књију?
А како место где књију можемо да купимо?
У чему је разлика између књижаре и библиотеке?*

Радионичар деци објашњава низ поступака у настајању књиге, прилагођено њиховом узрасту и компетенцијама.

Писац прво напише књигу коју шаље издавачкој кући. У издавачкој кући се проверава да ли је све правилно написано. Писац пише књигу, илустратор је оплемењивање илустрацијама односно сликама. Ако писац књиге говори неким другим језиком, онда књигу прво преводилац мора да преведе на језик којим ми говоримо. Онда се праве корице књиге и затим се књига одштампа и одлази у књижаре.

Сада је време да помогнемо Гаври да направи књигу.

Следи упознавање деце са деловима књиге: предње и задње корице, рикна и форзец. Радионичар показује деци делове књиге и њихове називе на примеру прочитане сликовнице. Ево могућег тока разговора:

*Свака књија има корице, предње и задње. На предњим корицама је увек наслов књије, а обично се њу налазе и цртежи ликова или неки други цртеж који има везе с њом књије. Задње корице обично садрже крајак шекса у којем се наводи о чему се ради у књизи.
Рикна књије је део корица који држи све стране на окупу. На њој је увек исписан назив књије. Форзец су стране које повезују корице књије са њеним странама. Обично је дивно илустриран моћима који су повезани са књијом.*

Када децу упознамо са датим појмовима, групе од по троје деце наизменично иступају. Свака група добије неку од књига из серијала о Мами Му и по упутству радионичара треба да покаже одређени део књиге: ФОРЗЕЦ, ПРЕДЊЕ КОРИЦЕ, НАСЛОВ, РИКНУ или ЗАДЊЕ КОРИЦЕ. Док група деце показује одређени део књиге, остала деца су „жири“ који, уз радионичара, процењује тачност одговора. Групе деце излазе све док има заинтересованих за учешће у оваквој активности.

Након упознавања са деловима књиге следи прављење књиге. Деца добијају модел књиге, на коме треба да украсе насловну страну и форзец бојењем. На задњим корицама деца испишу своје име на означеном месту, а радионичар им помаже да допишу датум и место настанка књиге.

У унутрашњости књиге постоји задатак *Мој омиљени део ове приче*, за који деци кажемо да је то домаћи задатак – да код куће нацртају омиљену сцену из приче *Мама Му чита*.

Ову радионицу можете обогатити драматизацијом. Док читате текст, током дијалога између Маме Му и Гавре можете користити моделе ликова. Моделе можете направити штампањем илустрација ликова, сецкањем и лепљењем на докторске шпатуле.

МОМО И ЛИЛИ

Написала и илустровала **Катарина Мацурова**
Превела са словачког **Славица Марковић**

Узраст: 2–4 године

Формат: 20,5 x 21 cm

Број страна: 32

Повез: тврд повез, пун колор

Писмо: ћирилица

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1357-2

Лили је страшно желела да се игра, али није имала с ким. Једнога дана неочекивано је добила пакет. Био је огроман и излепљен разним чудним налепницама. Каво изненађење! У пакету је био – Момо! Али ко је Момо и одакле се он створио? Да ли ће Момо постати Лилин друг за игру?

У овој нежној сликовници најмлађи читаоци откриће како је Лили, захваљујући необичном пакету који јој је стигао, сазнала да права лепота пријатељства лежи у прихватању различитости. Сливовницу је написала и илустровала словачка ауторка Катарина Мацурова, а *Креативни центар* објавио у преводу Славице Марковић.

Књига је идеална за најмлађе читаоце због једноставне и јасне приче о важности пријатељства и толеранције, као и због тога што слави моћ маште и важност игре. Такође, може да пружи малим читаоцима подршку у тренуцима када се осећају усамљено или тужно. Погодна је и за читање наглас, што је чини одличним избором за заједничко читање са родитељима или васпитачима.

Уредница Славица Марковић истиче да је сусрет детета са сликовницом често заправо први сусрет детета са светом ван његовог непосредног окружења. Уз сликовнице, дете кроз слике и једноставан текст препознаје своја осећања или доживљаје и управо та могућност да се кроз једноставну форму сусретне са искуствима која су му блиска, да их види, осети и разуме, чини сликовницу непроцењивим алатом у целокупном развоју детета.

Катарина Мацурова је рођена 1983. године. Завршила је графички дизајн и илустрацију на Академији лепих уметности у Братислави. Током студија боравила је у Грчкој, Мексику и Сједињеним Државама. Посебно је занима дигитална 3D илустрација, коју комбинује с традиционалним уметничким техникама. Поред илустровања књига за децу бави се и дизајном поштанских марака.

Славица Марковић (Крушевац, 1967) завршила је студије бохемистике на Филолошком факултету у Београду. Бави се превођењем са чешког језика. Превела је две збирке прича: *Кокошка у клубу Ленке Прохаскове* и *Дођи да њобаш* (избор из савремене чешке женске прозе). Од 1994. године уредница је у *Креативном центру*, где је уредила више издања ове издавачке куће на словачком језику, намењених предшколцима. Идејни је творац популарне едиције *Пустоловине*, у оквиру које се објављују дела наших најпознатијих дејих писаца. Живи и ради у Београду.

Момо и Лили као нежан алај за расћ, разумевање и речи

Читање детету обично остављамо за крај дана, када се заврше све обавезе које нам намеће ужурбана свакодневица. У том посебном ритуалу, док прелиставамо странице, догађа се нешто веома значајно: повезујемо се! Наиме, читање није само упознавање деце с речима и ликовима из књига. То је време у којем оставимо све друго по страни, потпуно се посветимо детету и гледајући у његове радознале очи дајемо му до знања: „Ту сам! Заједно учимо, растемо и маштамо.”

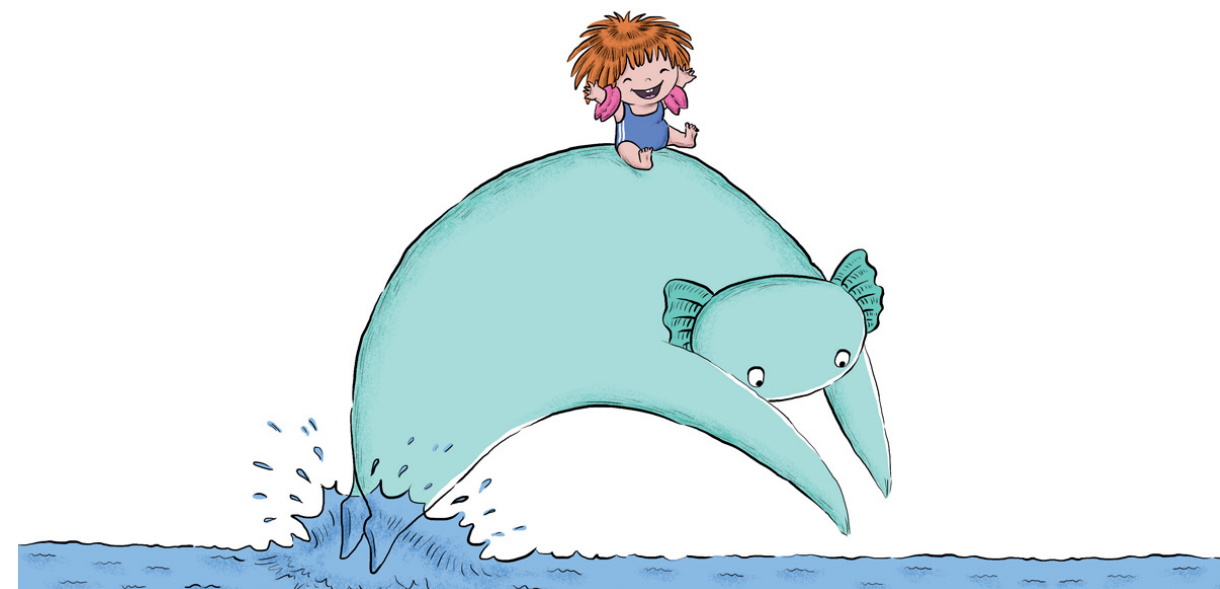
Логопеди и други стручњаци који раде с децом и родитељима истичу у којој мери заједнички минути уз сликовницу значе за развој говора. А када се узме у обзир и то да на овај начин не само да дете учи да изговори реч већ и да је разуме, употреби, повеже са емоцијом и особом испред себе, јасно је да сликовнице имају незаменљиву улогу у раном периоду и могу бити од велике помоћи родитељима.

Сливовница *Момо и Лили* савршен је пример књиге уз коју се учи и расте. Њена снага лежи у једноставности. Уз кратке реченице, благе ритмове и топле илустрације деца уче како да препознају, именују и разумеју свет око себе. И што је још важније – уче како да разумеју друге.

Девојчица Лили добија необичног пријатеља – Момоа. Он не зна да се игра на њен начин, не зна да се додацује лоптом, да прави дворац од песка, не зна да се сакрије, али на крају они ипак успевају да схвате како могу да се играју заједно. Ту се и крије права вредност ове књиге: она показује да се повезивање не дешава зато што смо исти, већ зато што се трудимо да се разумемо.

У логопедском смислу сликовница *Момо и Лили* садржи све оно што би књига за најмлађе требало да има: једноставан језик који дете може да прати и разуме, понављање које детету даје сигурност, јасне слике које помажу разумевању, радње које позивају на покрет, гест и говор, простор за глуму, игру, импровизацију и смех.

Родитељи често питају: „А шта да радимо када дете неће да седи и слуша целу причу?” Не мора! Сливовнице попут ове читају се и телом и покретом. Некада ће дете само

листати странице и гледати слике, другог дана ће упирати прстићем, а трећег дана ће рећи: „Момо!“

У раду с децом много је важно понављање: истих реченица, истих сцена, истих слика. Кроз те обрасце дете учи да повезује слике и речи, да предвиђа шта ће се догодити, учи како функционишу односи – и како да се изрази на свој начин.

Зато су књиге попут ове истински драгоцене. Оне не траже да дете све зна, већ га позивају да учествује. Дају му дозволу да не мора у свему да успе из првог покушаја, да има право да нешто не зна, да некада треба више пута покушати. Управо то је оно што и родитељи желе: да дете не одустане када нешто не иде лако, већ да тражи свој начин да се изрази, да комуницира и да се повеже.

Ова књига подсећа и нас одрасле да свако дете учи на свој начин. Наш задатак је да будемо ту за своје дете – да га гледамо, слушамо и будемо стрпљиви, да му дамо књигу, игру, пружимо нежан глас и ослонац. Деца уче да говоре кроз однос, а сликовнице су један од најлепших алата који нам помажу да тај однос изградимо.

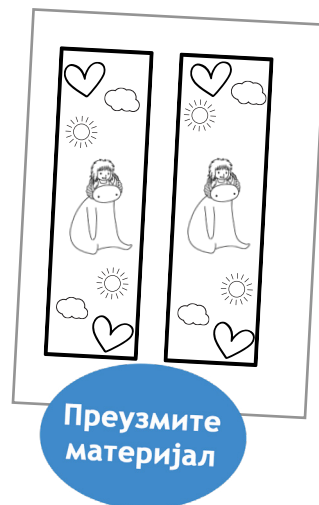
Ана Пејовић и Ана Живановић из логопедског тима *Пројовори лако*

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ МОМО И ЛИЛИ

Трајање радионице: 60 минута

Потребна средства:

- **крупко канапа** – за плетење мреже пријатељства у уводном делу;
- **наруквице пријатељства** – модел наруквице можете преузети кликом на дугме ПРЕУЗМИТЕ МАТЕРИЈАЛ;
- **налепнице** – (било које налепнице којима ће деца украсити наруквице);
- **селотејп и маказе** – за лепљење наруквица.

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

Пожељно је да током трајања радионице деца седе у формацији круга, уколико је то карактеристике простора дозвољавају. Радионичар се представља деци, а онда им говори да ће данас читати једну дивну сликовницу о пријатељству. Могућа питања за децу:

Шта је то пријатељство?

Како се зове ваш најбољи пријатељ?

Шта највише волиш да радиш са њим?

Пре него што почнемо да читамо ову књижу, хајде да се сви ми пријатељимо једнако што ћемо да исцртамо мрежу пријатељства.

Радионичар устаје, а затим даје налог деци да они учине исто. Најављује игру и поново говори деци да ће сада сви заједно направити мрежу пријатељства. Радионичар држи почетак канапа у једној руци, а крупко у другој. Говори своје име и предаје крупко детету по избору. Задатак детета је да изговори наглас своје име, узме канал, а потом остатак крупка преда следећем детету. Игра траје док сва деца не изговоре своје име.

Централни део

Након што је плетење мреже пријатељства завршено, радионичар намотава крупко и захваљује се деци која поново заузимају своја места у кругу. Радионичар седа тако да га сва деца виде и показује деци предње корице: *Данас ћемо читати ову занимљиву причу о пријатељству која се зове Момо и Лили.*

Током читања, код дела текста који се односи на игре које Момо и Лили покушавају да играју, радионичар и деца их могу симулирати само покретом: бацање лопте, грађење куле од коцки, пливање. Након читања књиге, ово су могућа питања за децу:

Како се зове девојчица из књије?

Какав је њен она добила? Шта се у њему налазило?

Како се она осећала када је улегала Момо? Шта је желела са њим да ради?

Да ли је Момо умео да се игра онога што је Лили желела?

Шта је онда Лили открила да Момо уме?

Како се Лили осећала због тога што Момо не уме да игра њене омиљене игре? Како бисте се ви осећали да ваши другари не знају да се играју вама омиљених игра? Шта бисте урадили?

Шта се онда догодило? Чега су се Лили и Момо играли и како? Како је Момо успео да се љуби, игра лоптом и игра кулу?

Како се завршила ова прича?

Док се деца постављају питања, књига је окренута ка њима и отворена на оном делу приче на који се питање односи како би им илустрације биле помоћ у проналажењу одговора. Уједно, овакав начин разраде дела деци помаже да повежу и схвате симбиозу текста и илустрација.

Завршни део

У овом сегменту активности деци се наглашава поруку дела:

Лили је била јако срећна јер је успела да открије како може да се игра са својим пријатељем Момом. Можда то није било онако како је она првобитно замислила, али је било забавно и обоје су се осећали срећно и задовољно.

Након тога следе креативне активности инспирисане причом.

Знаш ли шта се онда догодило? Момо и Лили су, у знак захвалности, направили једно друштво наруквице пријатељства. Направићемо их и ми.

Радионичар говори деци да је сада време да направе своје наруквице пријатељства. Важно је да деца прво добију објашњење о томе како се наруквица прави. Тек након тога радионичар им дели материјал, са знаком да сви почињу с лепљењем у исто време. Деца добијају исечене картонске моделе наруквица, на које треба да залепе различите налепнице.

Када деца заврше лепљење налепница, радионичар помаже деци да ставе наруквице: прилази сваком детету, ставља му наруквицу на руку и лепи селотејп-траком крајеве наруквице.

Ову радионицу могуће је обогатити музичким играма. Деца могу слушати и плесати уз песму У свету постоји једно царство у паровима. Игра се може усложити тако што се деци да налог да плешу док музика траје, а да се „залеле“ када музика престане.

ТАПИР У СВАКОМ ОБЛИКУ

Написао и илустровао **Јакоб Мартин Стрид**

С данског превео **Радос Косовић**

Узраст: 4–5, 6–7, али и за све старије

Формат: 24,5 × 24,5 cm

Број страна: 70

Повез: тврд повез, пун колор

Писмо: ћирилица

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1349-7

Књига *Тапир у сваком облику* почиње наизглед сасвим обичном прославом рођендана, где, поред поклона, балона, слављеника и другара, видимо и прегршт слаткиша... Ова прослава се, међутим, убрзо претвара у низ невероватних ситуација, у којима неколико пријатеља покушава да помогне тапиру јер је он до те мере претерао са свим тим слатким ђаконијама да се просто – изобличио.

Након што је појео шест парчића торте, седам земичака с мармеладом, пола торте у облику човечуљка и 100 бомбоница, тапир креће ка својим другарима да би им се прикључио у игри жмурке, али завршава у борби с гравитацијом, геометријом, на крају крајева у борби с личним идентитетом. Он постаје коцка, па призма, цилиндар и купа... Онда поприма и обличје палачинке, па и додекаедра, да би се поново вратио у купу, само овог пута зарубљену. За све то време његови другари покушавају да га преобличе и да га из нефигуралног врате у његов стари добри тапирасти облик.

„Док се смејемо тапировим преображајима и његовим саркастичним опаскама на обрте у којима се нашао, док се радујемо креативним решењима која без предаха смишљају тапирови запањени али и – морамо признати – забављени другари, све време усвајамо и важне поруке које нам Стрид пише и црта између редова и слика. То су идеје које чине темеље здравог детињства и од важности су за целоживотни човеков развој – поруке о прихватању, прилагођавању, дружењу и припадању, поруке о пријатељству у његовом правом, најчистијем облику“, истиче уредница књиге Катарина Плазинић.

Радос Косовић (Београд, 1984) дипломирао је на Групи за скандинавистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, а потом стекао звање мастера скандинавске књижевности у Норвешкој, на Универзитету у Агдеру. Превео је с норвешког језика прозна дела бројних аутора, попут Ерленда Луа, Јустејна Гордера, Јуа Несбеа, Јенса Бјернебуа, Вигдис Јурт, Лин Улман, Марије Пар и других. Преводио је поезију Туне Хеднебе, Ћишти Блом и Јуна Фосеа, драмска дела Хенрика Ибсена и Јуна Фосеа и филозофске есеје Еспена Хамера и Лаша Свенсена. С данског је превео прозна дела многих познатих писаца, међу којима су Карен Бликсен, Вили Серенсен, Јакоб Мартин Стрид и други. Добитник је Награде Милош Н. Ђурић 2015. године за превод романа *Дани у њовесји и њишине* Мерете Линстрем, Награде Александар И. Сјасић за превод књиге *Филозофија слободe* Лаша Свенсена, као и Награде Никола Трајковић 2019. године за збирку поезије *Пас и анђео* Јуна Фосеа. Живи и ради у Београду.

Важносћ хумора у књијама за децу

Да ли сте некад били савршена коцка или зарубљена купа? Можда трапезоeдар или пентагонална призма? Ако нисте – *Тапир у сваком облику* је књига за вас! Ако јесте – ово је још више књига за вас!

У авантуру Тапира у сваком облику улази се лако и једноставно: мали или, боље рећи, вееелики тапир веома је сличан човеку по говору и особинама. Он је близак детету по свему ономе што воли да покуса и попије, али и по томе што с другарима животињицама обожава да се игра жмурке – то је сасвим довољно да млади читалац у машти смести себе уз ликове ове књиге, у њихову игру и један прилично необичан дан.

У том дану главни заплет приче ствара се око чудесно-смешног догађаја:

тапир најпре постаје коцка, а онда покушава да се врати у првобитан облик. Како се прича ближи крају, странице постају све испуњеније разноврсним преображајима главног јунака – на једној од њих он је истовремено и палачинка, и пирамида, и торус, и лопта, и цикцак-квадар, и додекаедар!

У овој забавној причи познатог данског писца Јакоба Мартина Стрида хумор заузима посебно место. Веома брзо се уочава богато присуство различитих механизма – језичких и визуелних – којима се изазива осмех читаоца. Маштовити покушаји животињица да врате тапира у првобитни облик довешће до комичних ситуација, у којима оне свог друга – бржно и нежно – ваљају по трави, притискају столом, гњече душеком, убацују у вазу...

Ипак, чини се да у овој причи превлађује хумор заснован на особинама лика: та врста смеха покреће се већ при самом почетку претеривањем (хиперболом), па наш тапир и дословно пада са столице јер је на рођендану појео шест парчића торте, седам земичака с мармеладом, пола колача и сто бомбоница, а све то уз – пет шоља какаоа са шлагом! Уз осмех ћемо завоleti тапира са свим његовим манама: неће нам бити

Јакоб Мартин Стрид (Копенхаген, 1972) започео је каријеру као цртач стрипова у данским дневним новинама *Полиџика*. Његов бунтовнички, хумористички и поетски дух наставио је да се развија и у књигама за децу, које су убрзо освојиле данску публику, али и пажњу деце широм света. Добио је неколико награда, од којих су најзначајније Награда за илустрацију Министарства културе Данске и национална награда The Crown Prince Couple's Culture Prize. Његова књига *Неверовајна прича о циновској крушци* преточена је у анимирани филм, који је премијерно приказан у Данској 2017. године, а наша публика га је видела на 46. Фесту 2018. године, у оквиру децјег програма Фестић.

одбојни ни његово високо мишљење о себи („Ја ништа не радим половично“, казаће претворен у савршену коцку), ни његово извољевање (чак и кад постане цилиндар, главно је да му неко дода напитака да се освежи), ни његове тешке животне бригае („За недељу дана идем на море – не могу да будем овакав на плажи!“). Управо супротно: упознајући се са егзотичним јунаком ове књиге, сагледавајући његове речи и поступке, имамо прилику да са стране, у смешном огледалу осмостримо и сопствено мишљење и понашање – свако од нас је понекад и помало тапир, зар не?

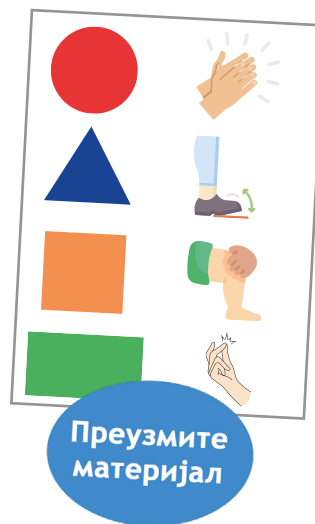
Владимир Вукомановић Растегорац, писац и књижевни критичар

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ ТАПИР У СВАКОМ ОБЛИКУ

Трајање радионице: 60 минута

Потребна средства:

- **слика тапира** – користи се у уводном делу активности како би деца разумела значење речи и како би обогатила и проширила знања о животињском свету;
- **облици** – користе се у последњем делу активности, за ритмичку игру;
- **правила за ритмичку игру** – користе се у последњем делу активности, када се деца објашњавају правила ритмичке игре;
- **селотејп** – за лепљење облика и правила ритмичке игре;
- **маказе** – за сечење селотејпа којим ће се лепити.

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

Након што се радионичар представио деци, показује им књигу коју ће заједно читати и говори им њен наслов: *Тапир у сваком облику*. Претпоставка је да деца не знају шта је тапир, те их радионичар упознаје са карактеристикама животиње показујући им слику и говорећи:

Тапир је врста животиње која живи у Јужној Америци. Овако изгледају (радионичар показује слику) и имају малену сурлу. Оно што је занимљиво јесте да су они прави ђурмани. Један тапир поједе скоро 30 килограма биљака за један дан, а највећа њосласница им је воће – манго, гуава а понекад и банане.

У овој књизи коју ћемо данас читати, осим што ћуно једе, тапир некретно мења облике!

Централни део

Радионичар говори деци да ће одиграти једну игру која се назива *Буди и ти тапир*. Деца имају задатак да рукама направе облик троугла, квадрата и круга.

У зависности од простора у коме се радионица одржава, деца могу својим телом правити геометријска тела – коцку, лопту...

Након игре која је имала за циљ да допринесе динамици радионице, радионичар чита књигу тако што је показује деци и наглашава одређене делове – попут онога када се ликови играју жмурке и броје или мењањем интонације приликом дијалога ликова.

Након читања следи разговор о прочитаном:

*Где је ошшао наш тапир?
Чији је то био рођендан?
Шта је тапир радио на рођендану? Колико је хране појео?
Чешу се онда јоси на рођендану итали? Где се сакрио тапир?
Шта му се шта догодило? Зашто није могао да сстане у кутију?
Који је све облик тапир пошшао? Ко је помагао тапиру да добије грунчије облике?
Како су му помагали? Шта су све радили? Како се тапир шта осећао?
Како вам се дојала ова прича? Да ли вас је нешто у тој засмејало? Шта?
Док радионичар пошшавља причања, показује сличице у књизи које причају причања.*

Завршни део

Након читања, радионичар говори деци да ће им сада одређени облици помоћи да произведу различите звукове.

Пред нама су круи, квадрати и троугаи. За сваки од ових облика везали смо један њокрећ. Радионичар деци показује папир са правилима игре (пдф припрема) док им правила објашњава. На папиру су симболи – круг је тапшање рукама, квадрат је лупање ногама о под, а троугао је пољубац.

Радионичар показује деци покрете док их изговара и објашњава а затим говори деци да ће уз помоћ облика свирати:

Када видимо круи тапшимо рукама, када видимо троугао имитирамо пољубац а када видимо квадрат лупамо ногама. Ја ћу ове облике заљепити одређеним редом. Наш задатак јесте да изгледамо у облике, и производимо звукове које смо договорили.

Радионичар лепи илустрације геометријских облика на деци видљиво место. Прво он сам показује деци како ће одсвирати задати низ, а затим говори деци да устану и пробају заједно. Док деца имитирају договорене покрете, радионичар прати прстом облике и наглашава деци који облик је на реду, све док деца не усвоје правило.

Уколико је деци ово занимљиво, радионичар може променити редослед облика и све тако док деце је интересовање траје.

Уколико деца игра у последњем делу радионице буде нарочито интересантна, радионичар је може обогатити додавањем новог облика (нпр. правоугаоника) и одређивањем новог покрета за дати облик.

Такође, радионичар може деци припремити радне листове са задатком да повежу исте облике, или задатке са симетријом – доцртати други део датог облика.

ЈЕСАМ ЛИ ЈА ЈЕДНОРОГ?

Написала **Ћудита Кампело**

Илустровао **Матија Черато**

Превела са италијанског Мирјана Попов-Слијепчевић

Узраст: 6–7, 8–9

Формат: 14 × 18 cm

Број страна: 36

Повез: меки повез, пун колор

Писмо: ћирилица

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1353-4

Прича *Јесам ли ја једнорог?* говори о идентитету и продубљивању самопоуздања.

У подножју ружичастих планина живи Корнелије, коњ с рогом на челу... Чекај, чекај... Да ли је то само обичан коњ или је он можда ипак нешто више? Хеј, па то није коњ, то је заправо прелеп једнорог с крилима!

Читајући о коњићу који је мислио да с њим нешто није у реду, читаоци почетници проћи ће с Корнелијем његов пут самоприхватања, храбрости и откривања посебности.

Прича о симпатичном једнорогу који покушава да схвати зашто се разликује од других коња испричана је с топлином и правом дозом хумора, особеног за едицију Корак по корак. Ова дирљива сликовница показује деци да је у реду бити другачији од других и да управо оно што нас разликује и издваја у односу на њих може бити уједно и оно што нас уздиже. Нежна и инспиративна прича Ћудите Кампело, професорке књижевности и водитељке радионица за децу с развојним тешкоћама, подсећа нас на то колико је важно да верујемо у себе – чак и онда када се осећамо као да ту не припадамо. Странице ове књиге красе разигране илустрације веселих боја сјајног илустратора Матије Черата, који на креативан начин оживљава јунаке приче.

Јесам ли ја једнорог? права је књига за децу која улазе у свет читања, али и за све оне који сањаре, постављају питања о себи и свету што их окружује и који се понекад не осећају као сви остали.

Књига је део едиције *Корак по корак развијамо вештину чићања*.

Ћудита Кампело је рођена 1987. године и живи у Италији, у округу Варезе. Дипломирала је књижевност на Државном универзитету у Милану и магистрирала класичну књижевност. Поред тога што пише, Ћудита Кампело ради као педагог и организује књижевне радионице за децу и младе у школама, библиотекама и књижарама. Такође држи радионице грнчарства за децу с потешкоћама у развоју.

Матија Черато је рођен 2003. године у Кунее. Студирао је илустрацију на Европском институту за дизајн у Торину. Осам месеци након завршетка факултета добио је свој први илустраторски посао. Живи у Торину и, када не црта, игра кошарку, путује по свету и скија на Алпима.

Мирјана Попов-Слијепчевић (Београд, 1951) професорка је италијанског језика. Дипломирала је италијански језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Радни век је провела као преводилац са италијанског и енглеског језика у новинској агенцији Танјуг. Радила је као уредник и преводилац у издавачкој кући Evro book, а с Креативним центром сарађује од 2009. године. Међу многобројним преводима са италијанског и енглеског издвајају се књиге из едиције Шта да очекујете..., Алис, Ива, Мали истраживачи, као и романи Дечак из леда, Трговац снегом и бројни други. Живи и ради у Београду.

Подстицање самосталног чићања код деце. Како нам књига Јесам ли ја једнорог? може помоћи

Усвајање вештине почетног читања постепен је процес, а посматран из угла родитеља, често и дуготрајан. Као и код развоја многих других вештина, и овде су кључни стрпљење и подршка одраслих. Хајде да поделимо овај родитељски задатак на неколико мањих корака.

Најпре, када дете заправо почиње да учи да чита? Да ли је то тренутак када оно научи прва слова, прочита слог или краћу реч? Процес у ствари почиње много раније. Читање почиње када дете, седећи у крилу родитеља, почне да гледа шарене слике у сликовници и да примећује необичне знакове којима одрасли придају значење. Зато је важно да књиге буду део децејег света већ од најранијег узраста.

С временом ће се дете заинтересовати за те знакове и почеће да их именује. Иако оно може рано да почне да препознаје поједина слова, биће потребно доста времена док не буде могло да прочита дужу реч и да разуме њен смисао. Процес иде полако, слог по слог. Дете се можда забавља игром На слово, на слово..., али му може бити тешко да препозна све гласове у једној једноставној речи. Родитељи се понекад збуне или забрину када дете „прочита“ слова у речи, а не схвати о којој се речи ради. То је зато што је овладавање читањем сложен процес, који укључује мноштво мањих корака, а сваки је од њих веома важан.

Који је главни задатак родитеља у том периоду? На основу професионалног и родитељског искуства, рекла бих да је то пружање помоћи детету у томе да не замрзи читање пре него што га савлада. Што дуже читање остане игра, то ћемо пре доћи

до самоувереног читача. Охрабрујмо дете, хвалимо га и играјмо се с њим словима и речима. Читање ће доћи спонтано, често баш онда када га најмање очекујемо.

Када дете прави прве кораке у читању, као и када учи да хода, много падова и несигурности су неизбежни. Тада постаје изазовно пронаћи одговарајућу књигу. Наиме, постоји несклад између онога што дете може да разуме када му чита одрасла особа и онога што може да прочита самостално. Дете је способно да прати сложеније приче, али када чита само, суочава се с једноставним реченицама које често нису нарочито занимљиве.

Управо ту помаже едиција *Корак ђо корак развијамо вештину чишања* у издању *Креативної ценітра*, а посебно књига *Јесам ли ја једнорог?*. Аутори су успели да напишу текст који је једноставан за читање и веома занимљив. Одштампан је великим штампаним словима, реченице су у њему кратке, махом с краћим речима, док је заплет у причи духовит и емотиван. Главни јунак, коњ с рогом, пролази пут самоспознаје, током којег оно што је првобитно доживљавао као ману постаје његова врлина. Читалац почетник тако, уз мало помоћи родитеља или чак сасвим самостално, има прилику да прочита књигу која га истински занима. И то је велика ствар. Књига је прочитана! То је снажна мотивација за следећи покушај јер – ништа не мотивише тако као успех.

Улога родитеља ту не престаје. Књига је увек повод за разговор. Родитељ је ту да слуша, поставља питања, отвара теме. На тај начин читање постаје не само вештина већ и прилика за повезивање, истраживање и заједничко учење. Када је дете у друштву одрасле особе која са занимањем прати његов напредак, књиге постају место сусрета, а читање – заједничко путовање.

Марина Виденовић, психолошкиња

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ ЈЕСАМ ЛИ ЈА ЈЕДНОРОГ?

Трајање радионице: 60 минута

Потребна средства:

- **игра asocijације** – uz koju ће деца pogoditi glavnog lika ove priče; odgovore treba dodatno prilepiti papиром, па их otkritи tek kada деца погоде или kada им odgovor treba reći;

- **игра словима** – уз њу ће деца погађати која је необична животиња Корнелије у уводном делу радионице;
- **бојанка** – деца ће бојити и украсити Корнелија
- **једнорог** – додатак који ће послужити за додатну игру;
- **бојице** – којим ће деца бојити Корнелија у другој игри.
- **маркер** – којим ће радионичар исписивати слова у игри словима у уводном делу.
- **селотејп** – којим ће радионичар лепити задатке који се раде фронталним обликом рада (игра асоцијације и словна игра)
- **маказе** – за сечење селотејпа.

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

Након што се радионичар представио деци, говори им да ће данас читати књигу о једном необичном бићу. Али, да би деца открила које је биће у питању морају одиграти игру асоцијације. Игра асоцијације састоји се од четири речи које су повезане са речју једнорог: магија, крила, коњ и рог.

Пример игре асоцијације радионичар ставља на деци видљиво место а онда им чита реч по реч. Препорука је да током вођења ове игре радионичар мотивише децу на погађање појма тиме што ће одређене речи наглашавати, правити паузе у откривању наредне речи, карикирати и имитирати узбуђеног водитеља.

Ова иїра криїє їавної лика наше кїїїє! Да бисїе їа ойїкрили, морайїе добро муїїнуїи їавом (радионичар и деца имитираїу радїу) а онда доооодро начуїїїи уши (радионичар и деца имитираїу радїу).

Ја ћу вам чишћати речи повезане са љавним ликом књије а ви шреба да појодише ко је шо!

Ако деца брзо погоде одговор, можемо продужити трајање игре тако што ћемо их питати зашто су и како наведене речи повезане са одговором – ЈЕДНОРОГ.

Централни део

Радиониچار чита деци књигу и током читања наглашава делове текста који су кључни за радњу, нарочито део који се односи на то шта се једнорогу догодило јер није видео куда гази због свог рога. Након читања следи разговор о делу. Могућа питања за разговор:

Како се звао једнорог из ове приче?

Шша он шo има на својој їлави? Како се осећа њоводом шoї роїа?

Шта му се догодило збој шта што од рођа није видео где пази? Где је доспео?

Знаће ли шћа је ѿо околйник? – нейознайу реч објашњавамо ойисом и йоказивањем на илустрацију сйоменушйої йојма у књизи.

Шта му се дојодило у оклојниковој ђећини?

Коїа је Корнелије видео када је поїледао у небо? Шїа су му они рекли?

И шта се онда десило?

Како се завршила ова њрича?

Завршни део

Након читања књиге, радионичар понавља поруку дела:

Када је Корнелије прихватио себе и све што јесте, открио је нове могућности које му никада не би ни јале на јамеј! Уочише није лоше бићи друјачији од друјих.

Након тога, радионичар показује деци последње странице књиге на којима се налазе различите активности које је Корнелије припремио за њих. Први и други задатак из књиге ће деца радити током радионице.

Користећи припремљени документ радионичар, уз деју помоћ открива тражени појам у задатку.

Наш задатак јесте да овде уишемо шражена слова. Треба да јојледамо у слике, кажемо шта се на слици налази а онда и да откријемо који је јрви јлас у тој речи.

Радионичар ставља припремљени документ задатка тако да га сва деца виде, а онда прстом показује на слику чији појам се први именује и поставља питања:

Шта се налази на овој слици? Хајде да то заједно изговоримо? Који је јрви јлас који изговоримо када хоћемо да кажемо тоу реч?

Код оваквих предчиталачких активности важно је да радионичар наглашава тражени глас: иницијални, медијални или финални, тако што ће га рећи гласније или ће његово изговарање продужити (*Prrrr, Ггг, Јјјјј*).

Када радионичар и деца открију почетни глас одређеног појма, радионичар уписује слово правилно (исписујући графему одозго на доле) на обележена места а онда заједно са децом, изговара нови добијени појам.

Након откривања појма, сва деца добијају одштампан папир на коме је први задатак из књиге - деца треба да обоје и украсе Корнелија.

Током заједничког задатка у завршном делу активности, након што деца открију тражени појам, радионичар може повести предчиталачку игру:

Хајде да шайнемо онолико јуша колико има јласова у овој речи.

Хајде да ојјевамо јрви јлас у овој речи.

Хајде да уз јомоћ јрсшића најравимо јоследњи јлас у овој речи.

Након читања и разговора о тексту, у централном делу активности, можете играти музичку игру за подстицање самопоуздања и самосвести. Задатак деце јесте да додају између себе слику једнорога док траје музика. Када се музика заустави, дете код кога је слика једнорога треба да каже по чему је посебно или да наведе своју особину коју би посебно истакло. Пожељно је да то радионичар уради први и тако да пример деци.

ПРИНЦЕЗА ЈАБУКА

Написала **Франческа Лацарато**

Илустровала **Франческа Карабели**

Превела са италијанског **Мирјана Попов-Слијепчевић**

Узраст: 8-9

Формат: 14 × 18 cm

Број страна: 36

Повез: меки повез, пун колор

Писмо: латиница

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1356-5

Ова оригинална, духовита и симболична бајка на необичан начин говори о љубави, стрпљењу и прихватању различитости. Уместо типичне принцезе на свет долази црвена јабука – чаробна, ћутљива и затворена, али пуна живота. Прича почиње тугом једног краљевског пара без деце, наставља се низом неочекиваних ситуација у којима вођка постаје главна јунакиња, а љубав, оданост и истрајност дају пун смисао новоуспостављеном необичном односу између јабуке и принца.

У овој бајци чаролију не налазимо само у магији вештице која зна праву меру за смешу прашка за зачаране јабуке и прашка за рањене девојке већ и у људима чистог срца – принцу који стрпљиво чека и слуги који брине. Порука коју нам преноси Франческа Лацарато, ауторка ове бајке испуњене хумором и топлином, дубока је иако упакована у лаган и пријемчив стил: неке ствари у животу захтевају време, бригу и веру. Љубав не значи мењати оног другог, већ га чувати онаквог какав он јесте – чак и кад изгледа као ... јабука.

Књига је првенствено намењена деци од осам година, то јест онима који се тек упознају с латиничким писмом. Није захтевна и осмишљена је тако да је осмогодишње дете може самостално прочитати за само 10 минута. Ипак, ова књига ће се сигурно допасти и млађој деци, која ће уживати у живописним илустрацијама Франческе Карабели, а осмехе ће ова необична бајка изазвати и код старијих – родитеља, бака, дека и свих оних који верују да у сваком од нас живи по једна чудна, тиха али изузетна принцеза што само чека свој тренутак да процвета.

Као и код осталих прича из ове едиције, дете се после читања може забавити различитим задацима из додатка Читањац играњац. Помоћу њих читаоци почетници моћи ће да провере разумевање прочитаног текста, али и да увежбавају писање слова.

Франческа Лацарато је рођена 1947. године и живи у Риму. Годинама је радила као библиотекарка, а потом и у издаваштву, као уредница издања за децу и младе. Уређивала је многобројне антологије народних приповедака, превела на десетине књига за децу и написала бројне есеје о дечјој књижевности.

Франческа Карабели је рођена 1969. године. Живи и ради у Риму. Након што је дипломирала савремену књижевност, започела је уметничку каријеру. Завршила је неколико курсева илустрације у Међународној уметничкој школи у Сармедеу и почела је да се бави анимацијом. Сарађује с многим издавачима у Италији, а ужа специјалност су јој књиге за школарце.

Мирјана Попов-Слијепчевић (Београд, 1951) професорка је италијанског језика. Дипломирала је италијански језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Радни век је провела као преводилац са италијанског и енглеског језика у новинској агенцији Танјуг. Радила је као уредник и преводилац у издавачкој кући *Evro book*, а с *Креативним центром* сарађује од 2009. године. Међу многобројним преводима са италијанског и енглеског издвајају се књиге из едиција *Шта га очекује...*, *Алис*, *Ива*, *Мали истраживачи*, као и романи *Дечак из леда*, *Трговац снећом* и бројни други. Живи и ради у Београду.

Подстицање самосталног читања код деце

Један од најважнијих задатака који ми учитељи имамо јесте да децу оспособимо да самостално читају. Поред тога, лепо је и што изванредан број њих заволи читање. Желимо да верујемо да и ми у томе имамо мало удела. То није лако. Овладавање техником читања мукотрпан је посао и потпуно је разумљиво што велики број деце том приликом пружа отпор.

У намери да помогнемо деци да савладају почетничке потешкоће служимо се разним триковима. Охрабрујемо их и хвалимо сваки уложен труд. Стварамо инспиративно окружење. Нудимо им различите читалачке садржаје. Натписи на зидовима и другим предметима у учионици, разна једноставна упутства комбинована са сликама, кратки математички задаци у којима се понављају слични захтеви идеални су за несигурне читаоце почетнике. Нудимо им кратке илустроване текстове, стрипове. Деца, проверено, највише воле смешне текстове, оне у којима се догађа нешто несвакидашње, неочекивано и шашаво. Зато се трудимо да таквих текстова има највише.

Лепо је видети озарено лице детета које први пут успешно и с разумевањем чита прве речи и реченице. А када то исто дете може да каже да је прочитало и целу књигу, то је догађај који залуђује право мало славље. Књиге из серијала *Корак по корак развијамо вештину читања у издању Креативног центра* пружају малим читаоцима прилику да се тако нешто деси врло брзо пошто овладају основама. Малог формата, живописно илустроване, ове књижице савршено се уклапају у свет читача почетника. *Принцеза јабука* припада серијалу *10 минута за причу* и намењена је деци која су већ овладали основама читања ћириличног писма. У овој књизи коришћена су штампана слова латинице. Таквих је књига овог формата мало, с обзиром на то да су оне које су штампане латиничким писмом најчешће много обимније, па могу обесхрабрити или чак уплашити читаче почетнике.

Књигу је написала Франческа Лацарато, а веселим илустрацијама употпунила Франческа Карабели. Прича о принцези јабуци почиње и развија се као и многе

деци већ познате бајке. Оно што ову чини посебном и шармантном јесте савременији духовит приступ, што деци омогућује да им ликови постану ближи. Принцеза у облику јабуке остаје сама у соби по цео дан „јер ионако не може да трчи и прави проблеме као што то раде деца“, каже ауторка. А након изведене чаролије принцеза из преполовљене јабуке излази „сва у фластерима, али ипак прелепа“.

Као и остале књиге из овог серијала, и ову прати кратак дидактички материјал. Деца кроз игру и решавање оваквих задатака доказују себи да су разумела прочитано, што делује као мала награда.

Сигурна сам да ће ова књига бити важан корак у савладавању технике читања за многе будуће читаче и да ће бити кључ што отвара чаробна врата, она иза којих се налази тај чудесни свет о чијем им постојању ми – пасионирани читачи – усхићено говоримо.

Зорица Нобл, учитељица

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ ПРИНЦЕЗА ЈАБУКА

Трајање радионице: 45 минута

Потребна средства:

- **постер за игру укрштених речи** – који се користи у уводном делу радионице;
- **флеш картице** – користе се у централном делу радионице;
- **илустрација јабуке** – за завршни део активности;
- **маркер, селотејп, маказе** – за лепљење флеш картица и задатака у уводном и централном делу радионице;
- **бојице** – за завршни део активности.

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

У уводном делу радионице радионичар упознаје децу с књигом коју ће им читати тако што им је показује: показује корице, коментарише насловну страну, а затим им даје упутства за игру која следи. Деца имају задатак да открију необичан предмет који се помиње у причи уз помоћ игре укрштатња речи.

Централни део

Након читања приче радионичар деци поставља питања:

Како почиње ова књига? Да ли знаш још неку која почиње тако? Која врска прича тако почиње? Како их називамо?

Ова питања служе за повезивање књиге *Принцеза јабука* с бајком као књижевном врстом.

Шта се десило на самом њочешку? Шта је краљица желела? Да ли јој се на крају што испунило?
 Шта су краљ и краљица урадили са јабуком? Где су је чували? Како су се према њој понашали?
 Шта се необично дешавало са јабуком? Ко је то видео?
 Шта се после тога десило?
 Да ли је краљ желео да да своју ћерку?
 Шта је принц урадио?
 Шта се догодило када је избио рај?
 Како је принчева мајка надмудрила сиражара?
 Шта се догодило када је ушла у собу где је спајала јабука?
 Ко је помогао Принцези јабуци? Како јој је помогао?
 Шта се после тога догодило?
 Како се ова прича завршила?
 Радионичар одсећа децу да су на њочешку разговор о овој књизи помињали бајке.
 Хајде да видимо шта све у овој књизи личи на бајке!

Радионичар започиње игру са флеш-картицама тако што испред деце лепи или ставља на сто, у зависности од простора, 5 флеш картица.

Прва картица: **ГЛАВНИ ЈУНАК БАЈКЕ**

Друга картица: **ДОБРИ ЛИКОВИ**

Трећа картица: **ЛОШИ ЛИКОВИ**

Четврта картица: **ТРАНСФОРМАЦИЈА**

Пета картица: **ПОМАГАЧ**

Пред децом радионичар вади остале флеш картице са ликовима из бајке (или их дели деци, у зависности од броја групе) и сваку картицу разврстава према задатим критеријумима на пет великих картица. Уз то, пожељно је правити аналогију са другим бајкама питањима попут: Ако је овде главни лик Принцеза јабука, ко је главни лик у Снежани и седам патуљака? Ко је помогао Снежани као што је Принцези јабуци помогао стражар.

Завршни део

У завршном делу радионице радионичар децу пита о утисцима:

Како вам се дојала ова књижа? Који део вам је био најзанимљивији? Шта вас је изненадило?

Након тога деца добијају папир са илустрацијом јабуке која треба да представља принцезино лице. Деца имају задатак да јој доцртају остале делове лица, косу и круну.

РОБОТ ИЗ ШУМЕ

Написао **Ђауме Копонс**

Илустровала **Лилијана Фортун**

Превела **Јелена Петановић**

Узраст: 6-7, 8-9

Формат: 15, 5 x 21, 5 cm

Број страна: 72

Повез: тврди повез, пун колор

Писмо: ћирилица

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1378-7

Издавачка кућа *Креативни центар* представља ново издање намењено деци предшколског и млађег школског узраста – стрип Робот из шуме. Главни јунак ове узбудљиве приче је Битмакс, симпатични робот који захваљујући двојници пријатеља добија нову прилику да ради оно што највише воли – да помаже другима.

У Плавој шуми виле, ванземаљци и друга необична бића живе у слози са зецом Хамлетом, дивљим свињама Диогеном и Галилејом, лијом Џоплин, вучицом Кафком и другим животињама. Њихова свакодневица ће се променити са доласком новог становника шуме... Док су се одмарали на стени поред пута, медвед Вагнер и миш Мус приметили су да је из камиона пуног старудије нешто испало. Мус, који је некада живео у граду, препознаје да је то мали кућни робот. Али покварен! Вагнер и Мус одлучују да га поправе. Али шта ће о новајлији мислити остали становници шуме? Први утисак који је оставио није баш најбољи – једнима је чудан, други га се плаше и неповерљиви су према њему, док трећи нису сигурни у то да ли ће се уклопити у њихово друштво...

Међутим, Битмакс убрзо добија прилику да се покаже на делу. Након што мали вук Борис нестане без трага и гласа, цела шума креће у потрагу, а робот одлучује да га потражи тамо где остали скоро никада не залазе – у граду. Да ли ће Битмаксов храбри план успети и да ли ће становници Плаве шуме ипак прихватити свог новог комшију?

Живописне и забавне сцене осликане јарким бојама и необични јунаци са још необичнијим именима брзо освајају пажњу и симпатије читалаца. У основи приче налазе се важне теме, као што су толеранција, различитост, заједништво, брига за природу и значај рециклаже. Родитељи ће уживати читајући ову књигу заједно са децом, а млађи основци ће моћи да читају стрип и самостално.

Робот из шуме је више од стрипа – то је прича која подстиче емпатију, охрабрује децу да прихватају друге и не одустају од чињења добрих дела.

Бауме Копонс (Барселона, 1966) сценариста је шпанске верзије Улице Сезам (ТВЕ) и креатор бројних познатих шпанских ТВ серија за децу. Пише сонгове, цинглове и рекламе за ТВ. Написао је преко 40 романа за децу и младе. Његови чувени серијали књига Агус & Монстерс и Битмах & Цо преведени су на више од 25 језика и продати у милион примерака.

Лилијана Фортуњ (Барселона, 1976) илуструје и анимира своје цртеже. Поред бављења анимираним филмовима, дизајнира албуме и музичке видеое и ствара фантастичне светове својом оловком.

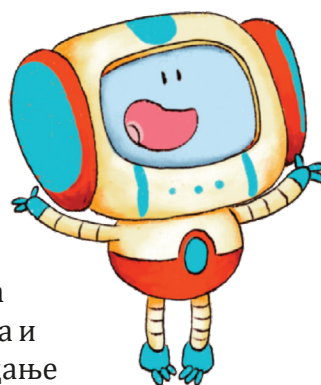

Јелена Петановић (Београд, 1977), преводилац и филолог, бави се књижевним преводњем са каталонског од 2007. године. Превела је нека од најзначајних дела класичне и савремене каталонске књижевности: романе Нарсиса Ољера Лептир, Пилар Прим и Лудило, Изабране песме Ђуана Салвата Папасеита, Изабране приче Мерсе Родореда и Самлевени живот Катарине Алберт, романе Виолина из Аушвица Марије Анђелс Англаде, Кад ја певам, играју планине Ирене Сола, Брат од леда Алисије Копф и друга дела. Са супругом Пауом Боријем превела је на каталонски Проклету авлију Иве Андрића, а на шпански Школу безбожништва Александра Тишме. Живи и ради у Шпанији.

Истраживање свећа уз дружину из Плаве шуме

Када дете искорачи из познатог и заштићеног породичног окружења и укључи се у неку групу, неминовно почиње „тестирање“ постојећих и развијање нових социјалних вештина. Ма колико родитељи желели да деци олакшају одрастање и развој, не могу их унапред припремити за сва изазовна искуства, нити би деца могла научити такве лекције. У социјалном развоју нема једноставних питања и одговора. Оно што може послужити као добра припрема јесте подстицање развоја вредности и вештина стављањем детета у ситуацију да размишља, поставља питања, истражује, налази решења. Пажљиво изабране књиге, било да их одрасли читају деци или их она сама читају, пружају могућност за подстицање развоја.

Стрип „Робот из шуме“ примерен је деци предшколског и млађег школског узраста, што је управо период када деца почињу да траже своје место у вршњачкој групи. У дирљивој причи о пријатељству необичних јунака многе поруке и поуке су некад и експлицитно изнете: добро се добрим враћа (тако је Битмакс и одлучио да постане робот помагач!); сви заслужују бар једну шансу; предрасуде ће отежати ситуацију; корисно је чути различита мишљења; како се укључити у непознато друштво; у новим и важним ситуацијама можемо имати трему; шта радити ако те друштво не прихвати; проблем се најлакше решава договором; треба знати тражити помоћ (и од вршњака и од одраслих), али и препознати и помоћи када је неко у невољи;

могућ је заједнички живот и када смо потпуно различити; свако има неке изузетне способности и треба да их покаже; прослави када нешто успешно завршиш; не квари – поправљај ... и још много, много других – зависи од тога шта је младом читаоцу у том тренутку изазов у развоју!

Иако то није основна идеја, смештањем радње у шуму и увођењем ликова животиња овај стрип отвара могућност за разговор о очувању животне средине (шума је нечија кућа, зар не?) и значају и могућностима рециклирања (од одбаченог комада метала настао је главни јунак овог стрипа). Вероватно ће се сличне теме и саме отворати јер су често у фокусу интересовања деце овог узраста (животиње и њихово понашање, станиште, храна...), а оно што нас интересује много лакше учимо и трајније памтимо.

Стрип је подељен на целине које наглашавају одређене теме, а сјајне илустрације ведрих боја омогућавају и мање вештом читаоцу да разуме причу.

И на крају, а било је на почетку... Имена јунака су прилика за отварање врата новим световима. Ко је Вагнер? А Хамлет? А Ирска? Овде одрасли имају важан задатак да подстакну младе на истраживање и да им помогну у томе. Можда тако што ће пронаћи неки занимљив текст, филм, стрип, сликовницу, књигу...

Читање приче о Битмаксу, добром роботу из Плаве шуме, заиста може помоћи младим читаоцима да се лакше повежу с другима!

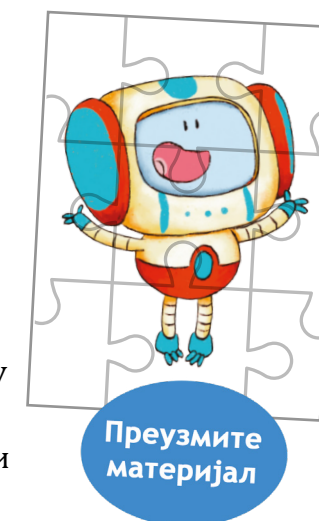
Биљана Михаиловић, психолошкиња

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ РОБОТ ИЗ ШУМЕ

Трајање радионице: 45 минута

Потребна средства:

- **слагалица робота Битмакса** – користи се у уводном делу када деца слажу лик робота;
- **силуета за слагалицу** – уз помоћ које ће деца лакше саставити слагалицу;
- **кутија или посуда** из које ће деца извлачити Битмаксове реченице;
- **папирићи с Битмаксовим реченицама** – који се користе у драмској игри;
- **реквизити за маскирање на штапићима.**

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

У уводном делу ове радионице радионичар деци представља књигу говорећи њен назив и показујући им корице.

Шта мислиш, како је робот досио у шуму?

На који начин?

Када саслуша и уважи децје одговоре, радионичар чита део из књиге који се деци одгонета како је робот пристигао у шуму (10–11 страна). Након читања и констатовања да су Багнер и Мус пронашли поквареног и поломљеног робота, следи игра састављања.

Радионичар дели децу у неколико група, у зависности од броја присутне деце на радионици. Свака група добија слагалицу робота и силуету робота. Силуета робота служи деци као визуелни водич током слагања слагалице. Када деца саставе слагалицу, показују је радионичару који тада саопштава деци да је то Битмакс, робот из шуме.

Централни део

Радионичар говори деци да је Битмакс робот помагач и да је заиста радо притицао у помоћ сваком становнику шуме. Међутим, једнога дана, мали вук је грешком био из шуме премештен у зграду општине и тада Битмакс и другари крећу у акцију спашавања.

Хајде да видимо како је њо њројекло!

Радионичар деци чита поглавље ГРАД водећи рачуна да чита јасно, изражајно, користећи се гестикулацијом и различитим фацијалним експресијама као и покретима. Пожељно је прстом пратити део текста који чита у одређеном тренутку.

Након тога, следи игра *Буди и њи Битмакс*. Деца из кутије извлаче одређену реченицу и треба да је изговоре глумећи испрекидан говор робота, разлажући речи на слоге и имитирајући роботе.

Завршни део

Након тога, посећамо се како су Битмакс и другари напустили општину. Затим, радионичар дели децу поново у групе (могу бити исте групе као током слагања слагалица). Прва група бира дете из њихове групе које ће бити Мус, друга група бира дете које ће бити Вегнер, трећа група бира Битмакса а четврта малог Вука.

Радионичар деци даје упутства за игру која следи.

Наиме, свака група деце добија разне реквизите: наочаре, машине, бркове на штапићима. Задатак деце из групе јесте да „маскирају“ Битмакса и другаре као што се они маскирају приликом изласка из општине.

Уколико је деци оваква игра занимљива, можете је понављати више пута.

Игру маскирања можете разиграти тако што ћете бирати нову децу за ликове из приче или тако што ћете подстаћи децу да замене реквизите међу групама.

СЛОНОВИ СА ЧЕТВРТОГ СПРАТА

Написала **Штефани Шнајдер**

Илустровала **Астрид Хен**

Превела с немачког **Олга Лазих**

Узраст: 6–7, 8–9

Формат: 15 × 19 cm

Број страна: 32

Повез: меки повез, пун колор

Писмо: ћирилица

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1361-9

Можете ли замислити шта се догађа кад се у обичну тиху зграду, испуњену старим гунђалима и понеким књишким мољцем, уселе нови, помало необични и бучни станари? Тада долази до правог земљотреса! Али не само од тежине корака нових станара или буке коју они праве док се распакују и навикавају на нове зидове већ и од потреса што их изазивају страхови, предрасуде и, на крају, важне промене.

У овој нежној, духовитој и маштовитој причи упознајемо радозналу и усамљену девојчицу Лину, која већ дуго чезне за друштвом. Њен свет је углавном испуњен тишином татиних слушалица, спутаношћу коју њене комшије називају кућним редом и понекад игром лоптом испред зграде или у кухињи – онда када је тата баш толико опчињен Моцартом у својим ушима и књигама пред својим очима да не види шта Лина ради.

Линина жудња за друштвом, игром, за неким ко ће је чути и видети добија прилику буде задовољена тек када се у зграду доселе нове комшије... А нове комшије не само што су нове већ су и ... рекло би се ... неуобичајене комшије... То су СЛОНОВИ – прави-правцати слонови, с миришљавим сеном, подигнутим сурлама и гласном риком, са својом стидљивошћу, великим срцем и чудним манирима. Али оно што је најважније – ту су и слончићи спремни за игру.

Штефани Шнајдер, ауторка ове симпатичне сликовнице, није сместила слонове у стамбену зграду само да би насмејала и забавила најмлађе читаоце. Она је вешто, на симболичан начин, представила и свеprisутну појаву нетрпељивости према другоме,

али и значај промене уврежених предрасуда. Показала нам је дечју отвореност према ономе што није исто као ми, наспрот ригидном ставу одраслих, којима егзотично и другачије од нас изгледа претеће и застрашујуће.

Прича коју прате живописне илустрације Астрид Хен постепено из комичног тона прелази у дирљив: док старије комшије гунђају, страхују, критикују и негодују, деца Лина, Бо и Ким брзо проналазе заједнички језик и почињу да граде нешто драгоцено – право пријатељство. У ведром и разиграном духу ова прича нам поручује да гласно не значи и страшно, да другачије од нас не значи неприхватљиво и да непознато и ново не значи да нас то угрожава и да их треба одбацити. Поручује нам и да права промена не почиње онда када гунђамо у бесу, сакривени иза својих врата, већ онда кад направимо први корак и храбро покуцамо на туђа врата тражећи оно што нам недостаје – па било то и пријатељство.

Ово је књига која ће се сигурно свидети деци јер ће у Лини препознати себе. Она ће се, међутим, допасти и родитељима јер ће их подсетити на то да понекад треба скинути слушалице и чути лупкање и шкрипу, али и дечји смех и њихове потребе. А можда некад и понеку сурлу која труби пред вратима и која им живот може учинити богатијим и лепшим.

Штефани Шнајдер је рођена 1972. године. Дипломирала је на Факултету лепих уметности у Брауншвајгу. Радила је у школи, а од 2004. године бави се писањем радио-драма и књига за децу. Живи с мужем и две ћерке у ХанOVERу.

Астрид Хен је рођена 1950. године у Ахену. Студирала је визуелне комуникације и радила као уметничка директорка, а истовремено и као фриленс дизајнерка и илустраторка. Већ неколико година бави се искључиво илустровањем књига, а највише ужива у раду на књигама за децу. Илустровала је велики број дечјих књига. Живи с породицом у Хамбургу.

Олга Лазих (Београд, 1968) дипломирала је на Групи за германистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. По завршетку студија живела је и радила у Прагу и Минхену, а са супругом и ћерком провела је 12 година у Италији и Бразилу. Радила је у Министарству спољних послова, у Генералном конзулату Републике Србије у Минхену, као преводилац у Политици и сарадник на Гетеовом институту у Београду. Бавила се и усменим преводњем за државне институције, фондације и приватне фирме. Течно говори немачки, француски, италијански, португалски и енглески језик. Живи и ради у Београду.

Толеранција у књијама за децу: пример сликовнице Слонови са четвртог спрата

Као библиотекарка која већ скоро две деценије свакодневно чита с децом, разговара с родитељима и ослушкује потребе заједнице, могу да кажем да су књиге које негују вредности као што су толеранција, отвореност и прихватање – више него добродошле. Оне су нужне. Не као инструмент васпитавања, већ као простор разумевања, дијалога и развијања емоционалне интелигенције. У друштву у којем су деца често изложена различитостима – било културним, језичким, социјалним, било личним – важно је понудити им алате који ће им помоћи да те разлике разумеју, прихвате и у њима препознају богатство, а не претњу. Један од најделотворнијих алата јесу управо књиге. А како те књиге треба да изгледају? Дидактичке приче које пружају поуке, без емоција и литерарне вредности тешко проналазе пут до дечјих срца. Због тога је изузетно важно да се ове теме представе добрим причама које подстичу на размишљање, али истовремено забављају, изненађују, буде машту. Деца не траже књиге да би из њих извукла поуку, већ траже причу, игру, емоцију, доживљај. Зато важне теме треба обрадити помоћу топлих, духовитих, понекад и апсурдних наратива, оних који изазивају осмех, али и наводе на размишљање.

Један од таквих примера јесте сликовница *Слонови са четвртог спрата* ауторке Штефани Шнајдер, у издању *Креативної центри*. У зграду се досељава породица слонова. Наизглед комична ситуација постаје полазиште за постављање дубоког и важног питања: Како реагујемо на нешто што је другачије од нас и на шта нисмо навикли? На основу апсурдне и духовите поставке отварају се теме о томе како одрасли обликују дечје мишљење и да ли дете има право на сопствени став. Док одрасли станари реагују негодовањем и страхом, девојчица Лина, усамљена, жељна друштва и игре, одлучује да упозна нове комшије. Она са здравом радозналостју и без предрасуда прилази новим станарима и показује како изгледа прави сусрет са оним што је другачије од нас – без страха, без осуде, са чистим срцем и добродошлицом. Лина спонтаност руши зидове које су одрасли већ почели да граде. Управо у тој дечјој перспективи која побеђује предрасуде лежи снага ове приче.

Лина се радује разликама које постоје између ње и нових комшија, али препознаје и оно што их повезује – љубав према бананама, фудбалу и кућним љубимцима. Слонови у овој причи нису случајан избор – они су симбол различитости, али и повод за смех и разговор. Управо у тој необичности лежи њихова снага: да на нежан начин отворе велике теме.

Библиотекари знају колико је важно систематски радити на подстицању толеранције помоћу књига. Због тога је у плану покретање програма под називом У туђим ципелама, који ће окупити библиотеке широм Србије у заједничкој мисији – да с децом активно обрађујемо књиге и сликовнице које се баве различитошћу, прихватањем и развијањем емпатије. У току је израда препоручене листе наслова, а *Слонови са четвртог спрата* сигурно ће бити једна од кључних књига на тој листи.

Овакве књиге не само што обогаћују библиотечки фонд и програме читања већ и обликују читаву културу одрастања – културу отворености, поштовања и разумевања. Зато не оклевајмо да с децом читамо управо овакве приче – приче које их уче томе да свет гледају широм отворених очију и отвореног срца.

Јасна Бркић, библиотекарка за децу

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ СЛОНОВИ СА ЧЕТВРТОГ СПРАТА

Трајање радионице: 45 минута

Потребна средства:

- картице за игру пантомиме – користе се у уводном делу као средство мотивисања деце за слушање приче;
- маркер за уписивање дечијих одговора – користи се током игре предвиђања док радионичар уписује дечје одговоре
- илустрација зграде у којој живе слоновиди – користи се за уписивање дечијих одговора током игре предвиђања
- кесе за замрзивач – за симулирање звука воде у звучној игри током централног дела активности.
- папири са илустрацијама животиња – користе се у завршном делу активности
- бојице и фломастери – користе се за бојење у завршном делу активности.

Преузмите
материјал

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

У уводном делу радионице, играмо са децом игру пантомиме. У кутији су на папирићима слике различитих дивљих и домаћих животиња. Једно дете из групе извлачи папирић и имитира дату животињу. Игра се понавља све док у кутији има папирића или док траје дечије интересовање за истом.

Свака група деце је различита. Разликују им се интересовања, навике или потребе. Ослушкујте групу и никада не идите по плану по сваку цену. Ако видите да су се деца ускомешала, да им пажња опада и да почињу да разговарају између себе не обраћајући пажњу на онога ко имитира животињу, време је да унесете мало динамике и пређете на следећу етапу.

Једна од животиња коју смо имитирали је главна звезда сликовнице коју ћемо читати. Хајде да видимо која је то животиња у илустрацији!

Показујемо деци корице књиге и говоримо њен наслов а онда почињемо са читањем сликовнице.

Централни део

Читамо књигу до 16. стране а након тога са децом играмо игре предвиђања.

Оваква врста разговорне игре са децом изузетно је корисна јер деца повезују узроке и последице, развијају логичко и критичко мишљење а за њу не треба много припреме у виду материјала и средстава за децу те је врло корисна за извођење током радионица.

Игра предвиђања се игра тако што деца треба да наслуте ток догађаја или да опишу своју замисао одређеног момента. У овом случају говоримо деци да зажмуре и замисле како изгледа слоновски стан. По чему се он разликује од њихових станова, шта је то што у њему сигурно постоји а шта никако не би смело да ту буде. Дозвољавамо деци да минут-два ћуте и замишљају. Током замишљања им се може пустити музика за концентрацију.

Када деца заврше процес замишљања на постер са илустрацијом зграде у којој живе слоновиди радионичар маркером заокружује онај спрат на коме слоновиди живе а онда записује дечије идеје. *Нпр., слоновиди имају високе џафоне, џраву умесно џејиха, џолицу џуну кикирикија...*

Када све то запишемо, разговарамо о ономе што смо прочитали:

Ко се џо уселио у Линину зграду?

Како су реаговале друге комшије?

Шта мислише, шта им може смењати у вези са слоновидима у згради?

Какви звукови доиру из њиховог сјана?

Ово је џренуњак када џочиње звучна ијра у којој деца уз џомоћ џела или различитих џредмеја џроизводе звукове.

Звук ходања слона симулирамо лујајући нојама о џог.

А како би било да у џом сјану, умесно слонина, живе дејлићи? Шта они раде?

Како се џо чује? Звук дејлића се симулира куцањем руком о џвргу џоглоју.

Шта мислише, какви би звукови доирили из сјана на чејврјом сјрају да џамо живе делфини?

Звук делфина се симулира гласом а онда подсећамо децу да је делфинима потребна вода па звук шуштање воде симулирамо шуштањем кеса.

Завршни део

На самом крају радионице говоримо деци да су слоновиди, тако бучни какви су били, спасили Лину. Својом буком су дозвали њеног тату, који је закључао стан и није чуо да се она вратила кући.

Хајде сада да џробамо да уселимо и осјале животиње у зграду.

Децу делимо у четири групе: жирафа, медвед, кит, анаконда.

Деца добијају папир са илустрацијом оне животиње којој су групи припали. Задатак деце јесте да нацртају кућу или зграду око модела животиње и тако је уселе.

Оваква врста активности које се односе на цртање много је кориснија за развој креативности, домишљатости и маштовитости него давање празног папира и очекивање од детета да само илуструје цртеж од почетка.

МАЛЕЦКО КРАЉЕВСТВО ПРИНЦЕЗЕ АУРЕЛИЈЕ

Написала **Роксана Јенджејевска-Вробел**

Илустрвала **Јона Јунг**

С пољског превела **Анђелија Јочић**

Формат: 20,5 x 26,5

Број страна: 112

Повез: тврди повез

Писмо: ћирилица

Година издања: 2025

ISBN: 978-86-529-1381-7

У оригиналној и маштовитој књизи *Малецко краљевство принцезе Аурелије* Роксана Јенджејевска-Вробел, **истакнута пољска ауторка и добитница бројних књижевних награда, води нас у несвакидашњу извртнуту бајку**, која на духовит начин показује да једно краљевство (па и наше лично) никако не мора бити онакво какво смо замишљали и очекивали или попут оних о којима смо досад читали.

Кроз разне авантуре пуне неочекиваних обрта и смешних дијалога, најчешће зачињених љубављу, Аурелија је открила шта значи бити права правцата принцеза – она која уме да слуша, разуме, води и воли. Она која је одговорна за друге, али и за себе. Она која зна да страхови нису јачи од љубави, да краљевство није место на мапи већ стање духа и срца и која личним примером показује да си највећа краљица онда када одлучиш да никада не издаш оно што волиш.

Ова бескрајно забавна и добро замишљена бајка, поред тога што је сасвим другачија од осталих и што ће насмејати малишане, пружиће родитељима додатне увиде и инспирацију за важне разговоре с децом. Искачући из шаблона у које бајке најчешће упадају, ауторка са извесне метапозиције остварује највишу вредност ове књиге критикујући поједине појаве у савременом друштву и преиспитујући теме попут слободе, одговорности, лидерства, женске еманципације, индивидуалности и доследности, насупротив обичајима и конвенцијама.

Роксана Јенджејевска-Вробел је рођена у Гдањску 1969. године. Списатељица је, сценаристкиња, ауторка текстова за позоришне представе, радио-драме и уџбенике, а по образовању је доктор књижевности. Добитница је бројних књижевних националних и интернационалних награда, међу којима су Корнел Макушињски, Зарез и тачка (2009, 2017, 2019), као и Награда за књигу године 2024. у избору Пољске секције IBBY-ја. Њене књиге налазе се на Златној листи Фондације ABCXXI Цела Пољска чита деци, Листи блага Музеја књига за децу, као и у каталогу најбољих књига за децу White Ravens који издаје Међународна библиотека за децу и младе из Минхена. За заслуге у култури одликована је медаљом Gloria Artis.

Јона Јунг је рођена 1967. године. Завршила је сликарство и графику на Факултету лепих уметности у Гдањску. Дизајнира и илуструје књиге, понекад пише и приче, песмице и песме, и то не само за децу. Њена ауторска књига *Лила и звер из ормара* добила је признање на конкурс Про Болоња и номинацију Пољске секције IBBY-ја за награду Књига године 2004. Књиге са њеним илустрацијама проглашене су за најбоље дечје књиге на конкурс Зарез и тачка 2009. и 2019. године. Јона Јунг има два сина, мачку и малу башту. Воли да ствара нешто ни из чега.

Анђелија Јочић је рођена у Београду 1963. године. Преводи са енглеског и пољског језика. Превела је преко шездесет књига, од тога највећи број за децу. Има више од тридесет година искуства у неформалном образовању, бави се креативним процесима и драмским стратегијама у настави и ради са децом, младима и едукаторима. Председница је Управног одбора OCD CEDEUM (Центар за драму у образовању и уметности), коауторка, ауторка и фацилитатор драмских радионица у међународним и локалним пројектима на размеђу уметности и образовања. Живи и ради у Београду.

Анђибајка о њамејној девојчици

Изванредна књига пољске књижевнице Роксане Јенджејевске-Вробел *Малецко краљевство принцезе Аурелије* прави је избор за читаоце млађег школског узраста, али и за све нас старије. Лако би се могла замислити нека добра, савремена школа у којој се ђацима чита ова бајка и са њима разговара о темама и мотивима који су тако вешто и зналачки уплетени у овај текст. Иако има много елемената бајке, прича коју испреда ауторка заправо је суптилно критичко преиспитивање стереотипа и ситуација карактеристичних за ову књижевну врсту, а присутних и у савременом конзументистичком свету, који последњих деценија пролази кроз мање или више видљив процес ретрадиционализације.

Као и у свим бајкама, и овде препознајемо неодређено место радње, али уместо стереотипног почетка (био једном један/једна...) почетна слика оквирне приче веома је типична за живот савремене деце. Стигао је поклон, не знамо ко га шаље, нису га донели родитељи, другари или неко близак. Пре ће бити да је стигла испорука наручене играчке (Тему? Амазон? Шопстер?) и уз њу текстић који подсећа на генерисане маркетиншке поруке:

Драга Аурелија,

Љубазно ће обавештавамо да си од данас принцеза. Распакуј своје краљевство и мудро владај њиме.

Од детета се очекује да употреби машту, као у свакој игри, али већ у почетној сцени назире се бритка иронија. У шарени и миришљави папир увијен је дворац, а ауторка констатује да су дворац и живот принцезе све што желе девојчице. У свету у коме су све девојчице обучене у розе, дечаки у плаво, у коме се чак и популарне чоколадице уз које стиже и играчкица деле на оне за дечаке и оне за девојчице (јер су играчке прилагођене, како кажу продавачице и програмирани маркетиншки стручњаци), девојчицама се од најранијег детињства прописују друштвене

улоге. Зато им се продају пластичне дијадеме, злаћане круне и хаљинице од тила у којима ће личити на принцезе. Али свет наших и дечјих снова, макар они били и програмирани, није усклађен.

Дворац пред Аурелијом има све што очекујемо у дворцу, но не можемо се уклопити, димензије нам нису усклађене. У свет принчева и принцеза улази се чудом и излази буђењем, сазнаће читалац на крају, јер ауторка бира очекивану оквирну причу. Простори које сањамо нису нам доступни и у њих можемо ући само захваљујући чаробном спреју који нас све изједначава.

Нараторка повремено директно истиче иронијски однос према карактеристикама бајке као жанра, али пре свега да би показала спремност паметне и самосвојне девојчице Аурелије да не пристане на предодређеност и клише. Вук није зао, змај није непријатељ. То дворјани теже прихватају него девојчица. Можда најбољи елемент дестереотипизације у овој антибајци је вештица Јага. И у савременом доживљају жене уобичајено је да је стара жена ружна; старост је срамота, нарочито за жену, јер не може да прати императив вечне младости и лепоте. Ова старица није вештица и није зла. Паметна девојчица то схвата одмах, јер се несвесно у сваком тренутку опире предрасудама. Она успева да мења свет око себе и створи краљевство које није слика Мателових и Дизнијевих фантазија. То је свет у коме сви могу лепо и пристojно да живе и где свако ради оно што највише воли и најбоље уме, онако како је у једном тренутку пожелела Аурелија. У том свету принцеза не мора да буде на врху замка и да ишчекује принца, јер „све принцезе морају да ишчекују“. Она прави свој свет и свој живот.

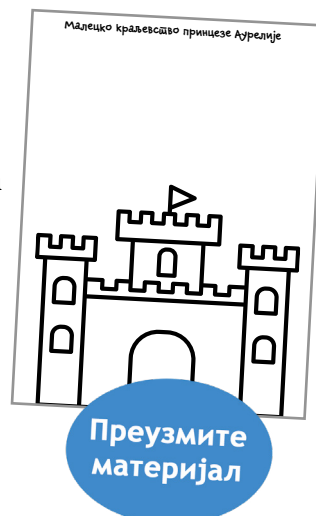
Читајући књигу *Малецко краљевство принцезе Аурелије* девојчице, а зашто не и дечаци, научиће да не пристају на неудобне и непријатне „најлепше хаљине на свету“ и да радост могу донети гумене чизме, свест о земљи, биљке које садимо или шоља чаја из специјалног чајника који смо добили од неког ко је умео да нас саслуша.

СЦЕНАРИО РАДИОНИЦЕ МАЛЕЦКО КРАЉЕВСТВО ПРИНЦЕЗЕ АУРЕЛИЈЕ

Трајање радионице: 45 минута

Потребна средства:

- **писмо** – користи се у уводном делу радионице;
- **списак питања за децу** – питања се постављају уз игру која се односи на еликсир за усклађивање;
- **кутија за питања** – користи се уз игру која се односи на еликсир за усклађивање;
- **флашица с прскалицом** – користи се као еликсир за усклађивање у централном делу активности;
- **илустрација краљевства** – користи се у завршном делу активности;
- **бојице** – користе се у завршном делу активности.

СИЖЕ РАДИОНИЦЕ

Уводни део

На почетку радионице радионичар говори деци да ће упознати девојчицу Аурелију, којој је стигао необичан пакет и једно још необичније писмо.

Следи игра пристизања писма. Деца се поређају у возић и писмо путује с краја на почетак возића тако што га једни другима додају изнад глава. На радионичарев знак (плескање рукама) почињу да га додају једни другима тако што га провлаче између ногу. Када писмо стигне до првог детета у возићу, оно га предаје радионичару, који ишчитава текст писма деци.

Када покушавамо да децу мотивишемо на слушање приче од почетка до краја, трудимо се да то чинимо користећи један мотив или један појам из дела који нам се учини довољно интересантним.

Када је текст писма прочитан, радионичар говори деци да ће даља дешавања у Аурелијином животу сазнати ако прочитају књигу. Показује им корице књиге, чита наслов, а потом и прво поглавље.

Централни део

У централном делу радионице радионичар чита дело изражајно, наглашава важне делове, карикира и прави гримасе приликом читања духовитих реплика чинећи тако читање динамичним.

Након чишања њосћавља деци њишања која се њичу хронолоџије њрвој њоћлавља:

Шџа је на њочешку њриче њрисџићло Аурелију?

Како је њоклон Аурелију изџлеао?

Шџа је био њроблем?

Како су џај њроблем решили?

Чиме су најрскиали краљевсћво и Аурелију?

Када радионичар и деца помену еликсир за усклађивање, следи квиз који има за циљ подстицање критичког мишљења и закључивања.

Свако дете из групе из кутије извлачи једно питање и бира један од понуђених одговора. Питања се односе на еликсир за усклађивање и на то како би га деца употребила. Дете које одговори на питање бира следеће дете које ће одговарати. Пре него што дете оде на место, потребно га је „испрскати“ еликсиром за усклађивање.

Еликсир за усклађивање се користи као средство које ће насмејати децу, опустити их и мотивисати да пожеље да изађу и одговоре на питања.

Након квиза следи креативни део радионице.

Завршни део

У завршном делу радионице деца добијају на папиру илустрацију краљевства. Њихов задатак је да обоје илустрацију и дају јој наслов по узору на назив књиге: описни придев + краљевство + титула + име детета.

САМОЕВАЛУАЦИЈА

Да би радионице биле све успешније, важно је да радионичар након сваког сусрета с децом размисли о томе како је радионица протекла. Самоевалуацију треба схватити као прилику за сагледавање онога што је било добро, шта је највише ангажовало децу и шта би се на наредној радионици могло прилагодити и побољшати.

АТМОСФЕРА

Да ли су деца била ангажована у давању одговора и учествовала у дискусији?

Да ли је атмосфера била опуштена, подстицајна и безбедна за изражавање различитих идеја?

Да ли су деца показивала радост и задовољство током радионице?

СРЕДСТВА

Да ли је било довољно средстава за сву децу?

Да ли су материјали и средства за рад били адекватно припремљени и лако доступни деци?

Да ли су средства и материјали деци превише одвлачили пажњу?

Да ли су одабрана средства омогућила деци да самостално изразе своје идеје?

ЧИТАЊЕ

Да ли је читање било изражајно, јасно и прилагодено њима?

Да ли је књижа током читања била окренута ка деци тако да су могла да прате и текстови и илустрације?

Да ли су интонација, ритам и паузе током читања помогли деци да боље разумеју причу?

УКОЛИКО ИМАТЕ ДВА ИЛИ ВИШЕ НЕГАТИВНИХ ОДГОВОРА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА АТМОСФЕРУ

Атмосфера у великој мери утиче на то колико ће деца бити слободна, спонтанa и активна. Ако сте приметили мањак учешћа или затвореност, покушајте да на почетку наредне радионице искористите кратку игру повезану с темом књиге. Таква активност може да буде мотивација за деце активно учешће током радионице. Током разговора постављајте додатна, подстицајна питања, дајте личне примере и оставите довољно времена деци да одговоре. Сваку иницијативу похвалите – чак и када одговор није потпун, важно је да је дете учествовало. Створите простор у коме ће се сваки глас чути и вредновати.

УКОЛИКО ИМАТЕ ДВА ИЛИ ВИШЕ НЕГАТИВНИХ ОДГОВОРА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА СРЕДСТВА

Недовољно припремљена средства могу довести до конфузије, чекања или фрустрације код деце. Препоручујемо да пре почетка радионице проверите да ли су сви материјали функционални и да ли их има довољно. Организујте простор тако да деци материјали

буду доступни тек када заиста почне рад са њима – тако ћете задржати фокус на причи или упутствима. Увек имајте резервне примерке за случај да нешто недостаје или се оштети.

УКОЛИКО ИМАТЕ ДВА ИЛИ ВИШЕ НЕГАТИВНИХ ОДГОВОРА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ЧИТАЊЕ

Читање наглас представља кључни тренутак сваке радионице. Уколико осетите да деца нису била довољно пажљива или им је прича остала нејасна, пре следеће радионице додатно увежбајте читање – водите рачуна о темпу, интонацији, паузама и изразима. Док читате, обавезно окрените књигу ка деци и показујте илустрације. Деци су визуелни елементи често подједнако важни као и сам текст. Ако књига има дијалоге, слободно их оживите променом гласа, мимиком или покретима – не морате бити глумац, али је свако оживљавање приче добродошло. На тај начин подржавате разумевање, задржавате пажњу и развијате код деце љубав према читању.